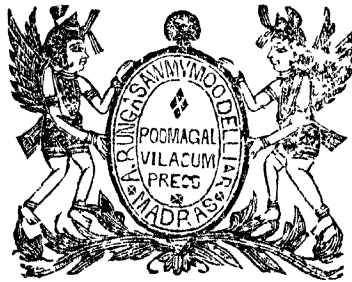

పెద్దబాలశిక్ష.

ఇది, బాలురక త్యంతోపయు క్తంబగు న
 టుల నూతనముగా సంగతులు కెను
 ప్రశ్నలు ౨౬ ను జేర్చి
 అమరంబేను. 65

రంగస్వామి మొదలారివారి

పూమగళ్ల పలాసము ద్రాక్షరశాలయంను
 ముద్రింపించి ప్రచురింపఁ బడియె.
 చెన్నపురి. వెల అణా ౪.

1901 సం.

వెర్ది వా ల శి క్ష.

హ ల్ల ల వి భా గ ము లు.

పరుషములు ౬- క చ చ్చ ట త ప

సరళములు ౬- గ జ జ్జ డ ర బ

ద్రుతము ౧- న

స్థిరములు ౨- } ఖ ఘ జ ఛ ర ఘ ఞ ఠ డ ణ ధ ధ న ప
 భ మ య ర ణ ల శ వ శ ష స హ క్ష

కేవలస్థిరములు ౧౩ ఖ ఘ ఛ ర ఘ త ఠ ధ ధ ష భ శ క్ష ణ

అనునాశికములు ౫- జ ఞ ణ న మ

అంతస్థములు ౫- య ర ణ ల ప

ఈష్టములు ౪- శ ష స హ-

కవర్ణము.   షవర్ణము.   టవర్ణము.   తవర్ణము.   పవర్ణము.

వర్ణప్రథమములు.   క   చ   చ్చ   ట   త   ప

వర్ణద్వితీయములు.   ఖ   చ   ఠ   డ   భ

వర్ణతృతీయములు.   గ   జ   జ్జ   డ   ర   బ

వర్ణచతుర్థములు.   ఘ   ఝ   ఞ   ఠ   డ

వర్ణపంచమములు.   జ   ఞ   ణ   న   మ

ఈయిరువదియేడుస్వర్యములు.

అతిక బ గ ఘ ఙ హః   వీనికి కంఠములు.
 ఇ ఈ చ ఛ జ య ఞ య శ   వీనికి తాలువులు
 ఋ ఌ యా ట త డ ఢ ణ ర ష శ ష వీనికి మఠార్థములు
 ష్ర గ్మా శ థ ర ధ న ల స చ జ   వీనికి దంతములు
 ఉ ఊ ప ఫ బ భ మ   వీనికి ఓష్ఠములు
 జ ఞ ణ న మ   వీనికి నాసికములు
 ఎ ఏ ఐ   వీనికి కంఠతాలువులు
 ఒ ఓ ఔ   వీనికి కంఠోష్ఠములు
 వ- వీనికి దందోష్ఠములు.   ంః వీనికి నాశికములు.

అల	ఉష	బర	కధ	చల	ఝంప	నస	భశ
ఆబ	ఊఢ	ఓడ	ఖర	చట	తడ	పడ	మఖ
ఇల	ఎడ	ఔర	గయ	జర	రశ	ఫణ	రన
ఈహ	ఏడ	అంచ	మట	జత	ధర	బస	లస

పంకాయ	వాచూర	ఏకృతి	వడుకు	వేడిమి
నగతు	నిజము	నీకులి	నెనకు	బెల్లము
తీరిక	బంగారు	గోనెలు	నేరెడు	తీరిక
సిసము	రంగడు	నాకరి	తెలుప	కాతర

౧౪ అచ్చులు

హల్లులతో జేకు నపడు
రూసాంతరముల
జెందును

అ క తలకట్టు.

ఆ నా దీర్ణము.

ఇ శి గుడి.

ఈ శి గుడిదీర్ణము.

ఉ కు కొమ్ము

ఊ కు కొమ్ముదీర్ణము

ఋ సుడి

ఋ సుడిదీర్ణము.

ఎ నె ఎత్వము.

ఐ నె ఐత్వము.

ఐ నె ఐత్వము

ఒ యొ ఒత్వము.

ఓ యొ ఓత్వము.

ఔ యొ ఔత్వము.

హల్లులు

హల్లులతో జేకునపుడు
పచ్చరూపభేరముల
నామధేయములు.

క క కావత్తు

త త తావత్తు

న న నావత్తు

మ మ మావత్తు

య య కియావడి

ర ర క్రా రావడి

ల ల వలపలగిలక

ల ల లావత్తు

వ వ వావత్తు

న న నకారహల్లు

తక్కిన 30 హల్లులు

హల్లులతో జేకునపుడు

రూపభేరములు

లేవు

కొ॥	క	కా	కి	కీ	కు	కూ	కృ	క్యా
ఖ॥	ఖ	ఖా	ఖి	ఖీ	ఖు	ఖూ	ఖృ	ఖ్యా
గొ॥	గ	గా	గి	గీ	గు	గూ	గృ	గ్యా
ఘ॥	ఘ	ఘా	ఘి	ఘీ	ఘు	ఘూ	ఘృ	ఘ్యా
ఙొ॥	ఙ	ఙా	ఙి	ఙీ	ఙు	ఙూ	ఙృ	ఙ్యా
చ॥	చ	చా	చి	చీ	చు	చూ	చృ	చ్యా
ఛ॥	ఛ	ఛా	ఛి	ఛీ	ఛు	ఛూ	ఛృ	ఛ్యా
ఞ॥	ఞ	ఞా	ఞి	ఞీ	ఞు	ఞూ	ఞృ	ఞ్యా
ట॥	ట	టా	టి	టీ	టు	టూ	టృ	ట్యా
థ॥	థ	థా	థి	థీ	థు	థూ	థృ	థ్యా
ద॥	ద	దా	ది	దీ	దు	దూ	దృ	ద్యా
ధ॥	ధ	ధా	ధి	ధీ	ధు	ధూ	ధృ	ధ్యా
ణ॥	ణ	ణా	ణి	ణీ	ణు	ణూ	ణృ	ణ్యా
త॥	త	తా	తి	తీ	తు	తూ	తృ	త్యా

ధో॥	ధ	ధా	ధి	ధీ	ధు	ధూ	ధృ	ధ్వా
దో॥	ర	రా	రి	రీ	రు	రూ	ర్ష	ర్షా
ధో॥	ధ	ధా	ధి	ధీ	ధు	ధూ	ధృ	ధ్వా
నో॥	న	నా	ని	నీ	ను	నూ	న్మ	న్మా
ల్యో॥	ల	లా	లి	లీ	లు	లూ	ల్మ	ల్మా
ళ్యో॥	ళ	ళా	ళి	ళీ	ళు	ళూ	ళ్మ	ళ్మా
బో॥	బ	బా	బి	బీ	బు	బూ	బ్మ	బ్మా
భో॥	భ	భా	భి	భీ	భు	భూ	భ్మ	భ్మా
మో॥	మ	మా	మి	మీ	ము	మూ	మ్మ	మ్మా
యో॥	య	యా	యి	యీ	యు	యూ	య్మ	య్మా
రో॥	ర	రా	రి	రీ	రు	రూ	ర్ష	ర్షా
ఱో॥	ఱ	ఱా	ఱి	ఱీ	ఱు	ఱూ	ఱ్మ	ఱ్మా
లో॥	ల	లా	లి	లీ	లు	లూ	ల్మ	ల్మా
ళో॥	ళ	ళా	ళి	ళీ	ళు	ళూ	ళ్మ	ళ్మా
వో॥	వ	వా	వి	వీ	వు	వూ	వ్మ	వ్మా
షో॥	ష	షా	షి	షీ	షు	షూ	ష్మ	ష్మా
షో॥	ష	షా	షి	షీ	షు	షూ	ష్మ	ష్మా
సో॥	స	సా	సి	సీ	సు	సూ	స్మ	స్మా

జేత	తుత	నీతి	పండు	ముడి	రోత
జోలి	తేమ	నూపు	ఫణి	మూత	రౌతు
టాకు	తొడ	నెల	బావ	మృతి	రంగు
టిక	తోట	నేడు	బిగి	మెడ	నిలి
టూకి	తంతి	నొగ	బీడు	మేక	లిబ్బి
పేకు	రాత	నోరు	బూది	మ్రొల	లిల
టోకు	దివి	నాక	బేల	మొన	లూత
తావు	దులి	నంది	బైరి	మోము	లేమి
తీకు	రూత	పాప	బోను	మాని	లోతు
రేప	దేబె	పిడి	భాష	మంద	లంక
డాగు	దొంగ	పీట	భిక్ష	యతి	వాన
డోగ	దోమ	పులి	భీతి	యాత్ర	విరి
దొంక	బాడ	పూపు	భూమి	యోగి	నీపు
దోలు	రండు	వేరు	భేరి	రాజు	పుధ
ధాక	ధార	పైడి	భోగి	రీతి	బేల
ధంక	ధుని	పొగ	మామ	రుషి	వేడి
తాత	ధృతి	పోక	మితి	రరాధి	పైతి
తొగ	వాన	పూజ	మీను	రేగు	వోడ

వంక	శృంగి	సిరి	నేను	హరి	హేల
శాఖ	శ్రేలి	సేమ	నైగ	హళి	హోను
శిబ్బ	శొషి	సుడి	సౌర	హింగు	హంస
శీత	శౌరి	సూది	సోగ	హంతి	క్షౌంతి
శుచి	శంక	స్పృతి	సౌరు	హూతి	క్షీతి
శూలి	సాన	సెర	సంధి	హృతి	కాయి

రెండు అక్షరములపేర్లు.

అక్క	ఒర్పు	కోక	గెట్టి	చీమ	తల
అమె	ఔర	కాలు	గేలి	టక్కు	తాడు
ఇది	అంచ	ఖర	గొడ్డు	టెంకి	త్తిత్తి
ఈవె	కన్ను	ఖ్యాతి	గోచి	డబ్బు	తేప
ఉట్టి	కాలు	ఖీన్ను	గాలి	డాలు	తుంట
ఊరు	కిటి	గడ్డి	మంట	దిండు	తరాకు
ఋషి	కీర్తి	గాడి	మృష్టి	డులి	తెచ్చు
ఎండ	కుక్క	గిడ్డు	చర్చ	డెక్క	తేలు
పటు	కరాడు	గీటు	చలి	డేకు	తోట్ల
బదు	కైపు	గుంజ	చాప	ధక్క	తోలు
ఒట్టు	కొంగు	గూడు	చిక్కు	ధ్ని	రండ

దారి	నైతి	బిడ్డ	మీదు	రేకు	వృద్ధి
దిక్కు	నేను	బీర	ముక్కు	రోలు	వెండ
దీటు	నొప్పి	బంజు	మెలి	అట్టు	వేట
దుత్త	నోటు	బరాజ	మేడ	టీక్క	వైల
రూడ	పంట	బెండం	మైదు	ఊమ్ము	శంక
వృష్టి	పాచి	బేసి	మొగ	ఊత	శాత
దెబ్బ	పిండి	బైట	మోటు	లక్ష్మి	శిరా
దేవి	పీత	బొట్టు	యసి	లాతి	శుద్ధి
నొడ్డ	పంజ	బోడి	యాతి	లిబ్బి	శూల
దోయి	పూజ	భట్టు	యుక్తి	లుబ్ధు	శ్రేణి
ధణ	వెండి	భార్య	యోష	లూటి	శోభ
ధాత	పేను	భుక్తి	రచ్చ	లెస్స	షష్ఠి
ధూళి	పైరు	ఛాతి	రాగి	లొంగు	నందు
నక్క	పోడి	భృతి	రిమ్ము	లోభి	సాక్షి
నాడు	పోలి	భ్రమ	రీఢ	వంకి	సిగ్గు
నిండ	పాత్రి	మంత్రి	రుచి	వాలు	సిత
నీవి	బంగి	మాయ	రూక	విందు	సూరి
నుగు	బాగు	నిలి	రెప్ప	వీణ	సెటి

సిత	నెట్టి	సొంటి	హస్త	హుండి	మొన్ను
సారి	నేప	సోది	హయి	మొచ్చు	క్షమ

వరాడుఅక్షరములసేర్క

అప్పము	కిసరు	గీతము	చీమిడి
అకులు	కీనీడ	గుడారు	చుట్టము
ఇగురు	కుంచము	గరాటము	చరార్ణము
ఈతడు	కరాకలు	గృహము	చెక్కలు
ఉడుము	కృత్తిక	గెడలు	చెమంతి
ఊర్వశి	కేళిక	గేదంగి	చైత్రము
ఋతువు	కైవడి	గొంగడి	చొక్కము
ఎంధిలి	కొండెము	గోరులు	ఱోరుడు
ఏకము	కోడేలు	ఘనము	చాకము
ఐక్యము	ఖడ్గము	ఘృతము	చత్రము
ఒక్కండు	ఖిన్నుడు	ఘోషము	ఛేదించి
ఓర్పరి	ఖేరము	చంద్రుడు	జగము
ఔరార	గడువు	చలము	జాతర
కత్నము	దానము	చాపము	జిగురు
కానుక	గిలుక	చిగురు	జీతము

జుత్తెడు	తృణము	ధీమడు	పీనస
జూదము	తెలుపు	దూపము	పుంజము
జేజేలు	తేగము	ధేనువు	పూజ్యము
జోగొట్టు	తొండము	దైర్యము	వెరవి
టంకము	తోరము	ధొరణి	వేలాలు
టాటోడు	గండము	నగరు	వైకము
టండాయ	దానము	నాలుక	పొంగలి
రవర	దినము	నిజము	పోలిక
డగర	దీనుడు	నీకల్లి	పాత్రుడు
డాపల	రుగ్గాణి	న్నదురు	ఫలము
డిగ్రియ	చూషణ	సృత్యము	బళారు
డెబ్బది	దృఢము	నెనరు	బాడిగె
తపము	దేవర	నేరేడు	బికారి
తాకట్టు	దైవము	నొసలు	బీగము
తియ్యన	దొరువు	నొకరి	బురుర
తీరిక	దోరము	పంతము	బూడిదె
తుడుము	గనము	పాపము	బెజ్జము
తూరుపు	ధాన్యము	పిడక	బేరము

బైరాగి	భక్రము	భుజము	భోగము	మిడుత
బొబ్బర	భాగ్యము	ఘాతము	మదము	మీగడ
బోగుణి	భీముడు	భేరము	పూటలు	ముంగిస

నాలుగు అక్షరముల పేర్లు.

అపరంజి	కాంచనము	కెలిపించె
అటకాడు	కిరీటము	గోండుపోక
ఇంగితము	కీలుకత్తి	గోలకొండ
ఈతగాడు	కుందనము	ఘాతకుడు
ఉరరము	కళాలివాడు	చందనము
ఊడిగము	కైలాసము	చామరము
ఋణస్థుడు	కొండెగాడు	చిగురాకు
ఎగతాళి	కోడెరూడ	చీరపేను
ఏకాంతము	కౌపీనము	చుక్కబొట్టు
ఐతిహ్యము	ఖర్జూరము	చూరుకొమ్మ
ఒక్కప్రోద్దు	గజిబిజి	చెంగలువ
ఓటికుండ	గిరగిర	చేమగడ్డ
పాపభము	గుద్దులాట	జిగడము
కట్టదండ	గూనివాడు	జాగరము

జున్నపాలు	దారణము	నేరపరి
జెఱిపోతు	రీగుపాటు	నైవేద్యము
జోగురాలు	దీవనము	పంచితము
ఝంకారము	దుగులము	పాడియావు
ఝాముప్రోద్దు	వరాషణము	పిన్నతల్లి
డగుత్తిక	వృష్టాంతము	పుచ్చతీగె
డాంభీకులు	చెప్పరము	పూలబంతి
తలకట్టు	దేవళము	వెరువూళ్లు
తామసము	దొంగసొమ్ము	వేరంటము
తిండిపోతు	దోరణము	వైగస్తీలు
తీవరము	ధారాళము	పొరబాటు
తుంపరలు	ధూమకేతు	పోరాటము
తూకుమాను	నంగనాచి	పొరుషము
తెల్లవారి	నారదుడు	ఫయినలా
తేటవరాట	నిన్నుకాయ	బట్టువాడు
తోరణము	నీరువట్టు	బావిలీలు
దవనము	నూపురము	బిడారము
ధనియాలు	నెలిచెట్టు	బీరకాయ

బువ్వంబంతి	బేర గాడు	భాగహారి
బూర గొమ్మ	బొంగరము	భీకరము
బృహస్పతి	బోనకత్తె	భువనము
బెండకాయ	భండారము	భూతదయ

నీ తి వా క్ష ము లు.

అవనిరపముమేలు	ఎపుడువీందుమందు
అరయదనముపాలు	ఏరివియ్యమందు
ఆశ లెస్స గెలుపు	ఏక రీతినొందు
ఆజ్ఞయందు గెలుపు	ఐనవారి జేకు
ఇంపుమాటలాడు	ఐడుగురులగోరు
ఇచ్చి కీతివేడు	బరులకార్యమాను
ఈవిజెరచనోడు	బప్పుచాలబూను
ఈడువానిగూడు	ఓటుమాటవిడువు
ఉన్నచోటనుండు	ఓక్కుమించినడువు
ఉత్తమాటవెండు	ఔననిపనియెంచు
ఊరగలసిమనము	ఔననిభువిమించు
ఊనిపనులగనుము	కల్లమాటవినకు
ఎగురలచవద్దు	కన్నచోటజనకు

గట్టిమాటను వువు	నయముతప్పవద్దు
గర్వమంతవిడుపు	నడతమంచిపద్దు
చెప్పుకొనకుయిచ్చి	పాపబుద్ధికలము
చెప్పకేగులచ్చి	పాముచెలమి జెగుచు
చొచ్చివీగరాదు	వాసలాదబోకు
చొరపలేనికొదు	బాలుబాడరాకు
జుగరరాకుడనుము	మనవివినుటయొప్పు
కొల్చుడనకతగుము	మమతవీడమితప్పు
జౌరకొనులసామ్ము	యతులనిందజెగుచు
జౌకుపకముకమ్ము	యాచ్ఛభంగపరచు
టక్కులేమిజేయకు	రమణిమాయపడక
టక్కువానిడాయకు	రిపులశోచెడక
డబ్బులెస్సగెలువు	లాభమరానిగూర్చు
డంభమొప్పనడవు	లోభముకుగదీపు
తరినిబైరుబెట్టు	వచనమొకటపలుకు
తపముబోకబట్టు	వాదుకెప్పుడునలుకు
రబ్బరాడపాటు	శిక్షవంకతొలగు
దయనువిడువదేటు	సఖులకీడుబాపు

ప్రాస వాక్యములు.

దేవదేవరమ్ము	మాచకొమ్మపొందు
కావుమయ్యమమ్ము	రాజులేనియరాళ్లం
రరాక లేనివాఁడు	మాజ లేనిగుళ్లం
పోక జేయలేకు	రాజుకొలువుతోటి
ఎక్కువైనబుద్ధి	గాజుగిన్నెసాటి
పెక్కుకార్యసిద్ధి	కట్టులేనినోడు
బాగుగాదునచ్చు	కట్టతెగినయేకు
వోగుదానవచ్చు	బట్టివానిమాట
పొడుగునడతబూను	గట్టినిల్లమాట
యిడుముగడచిపోను	కొంటెశికులనీటు
స్వామిపాదసేవ	కుంటివానిగాటు
క్షేమమంతత్రోవ	యిడనిలోభిప్రేత
నొచ్చిగనములందు	పుడమినతడువ్రోత
ఇచ్చియశమునొందు	అడుసుద్రొక్కనేల
మంచివిద్యచదువు	అడుగుగడగనేల
మంచిబుద్ధిలొరవు	గుణములేన్నియున్న
రాచవానివిందు	తృణమువేదలన్న

నీతి లేనివాడు
 కోతికంటె బీడు
 సతినిబొంది మెలగు
 సుతులబొంది చెలగు
 చదువు లేని మొద్దు
 కదల లేనియొద్దు
 మొదటయింట గెలుపు
 పిదపకచ్చ గెలుపు
 వెద్దలయందు భక్తి
 ముద్దుగుల్కము క్తి
 ధనము లేస్సవారు
 వినయమెప్పుడు గోరు
 గొప్పవానిపట్టు
 ఒప్పువేల్పు గట్టు
 ఇంపువేల్పు కొలుపు
 సొంపు సిరుల సలుపు
 అబ్బ లేని బిడ్డ
 మబ్బ లేనియొండ

ప్రేయము లేనివిందు
 నయముగానిమందు
 వరవుమించి నెలవు
 వరవుకెచ్చు బడవు
 నారి లేనియిల్లు
 నాథి లేనివిల్లు
 తులువతోటి చెలిమి
 చిలుక కాటికలిమి
 వేల్పు మీరభక్తి
 సల్పు లేస్సముక్తి
 కవిత లేనినోళ్లు
 చవియు లేనికరాళ్లు
 బాసలాడువాడు
 కాసుచేయలేడు
 విహితమెప్పుడు జేయు
 అహితమెప్పుడు బాయు
 నీతివాక్యమాల
 నీతితోడబాల

స ద్భ ధీ శ బ్ద ము లు.

అంకెతప్పవేయవద్దు
 అడ్డమాటచెప్పవద్దు
 అన్నమాటతప్పవద్దు
 అప్పుచేయవద్దు
 అపకారము చేసినవారి
 కినువకారముచేయవ
 ఆడితప్పబోకు (లెను
 ఆకలికొన్నవారికి అ
 న్నమువెట్టవలెను
 ఆడినమాటతప్పరాదు
 ఈతకొట్టవద్దు
 ఋణనేష శత్రునేషం
 లుంచరాదు (రాదు
 ఒకరిమీద చాడీలుచెప్ప
 ఊర్చలేనితనము విడువ
 వలెను (కడ్డ
 కష్టపడవారికి సుఖము

కలనైనబొంకవద్దు
 కీడుకొరవద్దు
 కీర్తిపొందగోకు
 కృతిచేతకీర్తినొందు
 కొంటెచేస్తమాను
 కొండెముచెప్పువాని
 తోపగచేసుకొనరాదు
 కోటివరహాలు వచ్చినా
 హీనునికొలువరాదు
 గర్వపడవద్దు
 గురుభక్తిచాలవుంచు
 గురువుచెప్పినమాట న
 వ్తువలెను
 చదువుకొనెడు కాలం
 వ్యర్థపచ్చరాదు
 చదువుమీద తలంపువుం
 చవలెను

చాడిచెప్పరాదు	తనకోపమే తన్ను చం
బింతనచేయనివిద్యవని	పను (రాను
కిరాదు	తన గుట్టు జైట వేయ
చెడు గుణము విడిచిపె	తనమరుగు జొచ్చినవా
ట్టు	నిని రక్షింపవలెను
చెడుపనిచేయవలదు	తనయూరివారితో పగ
చెడ్డచోటువిడువు	జేయరాదు
చెప్పి లేదనవలదు	తన్నుతాను పొగడుకొ
చేతి పనినిలుపవలదు	నరాదు
చాకగాకొను	తప్పునత్యము చేయరా
జనులు నిందింపదగినప	దు (ట్టరాదు
నిచేయవలదు	తల్లితండ్రులను కష్టబె
జీవహింస జేయవలదు	తల్లితండ్రీమాటవిను
తడిబట్టకట్టరాదు	తంటమాటచెప్పవలదు
తనకు చదువు చాలవ	గః చూచికొనగోరు
చ్చుననిగర్వపడరాదు	దేవునినిందించవలదు
తనకు పగవాడైనను క్రి	దొంగతో స్నేహముచే
డుతలవరాదు	యరాదు

దొంగసాముకొనవలదు	ప్రభువయ నమ్మిగత్వ
ధర్మచింతమానవలదు	పడరాదు
నమ్మిన వారిని చెరువ	మాయజేయబోకు
రాదు	మంచిగుణము విడంప
పగవాడం వచ్చి శరణు	మంచిచోటుజేకు (ద్దు
జూచ్చినకానాడవలెను	మంచిపాలుత్రాగు
పజ్జి భేదము జేయ	మండుకుతగ్గపత్యము
రాదు	జేయవలెను
పచ్చికాయగిల్లవద్దు	యతినింక జేయవలదు
పదిమందివద్దసినపనిచే	యోగ్యత తెలిసి స్నేహ
యరాదు	ముజేయవలెను
పరనింక సేయరాదు	రాజద్రోహము జేయ
పరులసాముకోరవద్దు	రాదు (లదు
పాపముజేయవలదు (ను	రుచియనిచాలా దినవ
పెద్దలుమాటలువినవలె	రోగిమీదరూరపలదు
పేవలమీద దయపుంచ	లేమివచ్చెనని విచారప
వలెను (వద్దు	డరాదు (లదు
ప్రజ్ఞమాటచెప్పుకొన	లోతుచరాడనీళ్ల బోవ

విద్యయెంత వచ్చినను
 చాలునని చెప్పరాదు
 విద్య చెప్పినవారినిమఱ
 వవలదు
 వింతమాటవినగోరు
 వేళకు తగినట్లు నడుంచు
 కొనవలెను
 వ్రాయజదువ నేర్చిన
 వాడునుఖపడంసు
 శుచిగానుండగోరు
 సత్యముతప్పరాదు
 సభలో నవ్వరాదు

సభలో సీగ్గుపడరాదు
 సంపద యున్నదని గ
 ర్వపడరాదు
 సాధ్యముకొనవనికి పూ
 సరాదు
 స్వామి యందు భక్తి
 యుంచు
 స్నేహముగలచోట అ
 ప్పుతీయరాదు
 హింసచేయ బూనుకొ
 నవలదు
 మంచివనిచేయవలెను

ఆరుస్వరములకుమించని రరాధి వాచక శబ్దములు.

పురుషవాచక శబ్దములు.

వానివేళావికారములు ప్రయోగించేడు అర్థము.
 హరిశ్చంద్రుడు-ఇక్ష్వాకువంశపురాజు- సత్యము
 పలికేవాడు. (త్రుడుధర్మాత్ముడు.

ధనురాజు - పాండురాజుయొక్క జ్యేష్ఠపు

కన్యకుడు - ధర్మ రాజుని సహాయకుడు - మహాదాత

భీముడు - ధర్మ రాజుని తమ్ముడు - అతిబలశాలి.

కంసుడు - ఉగ్ర సేనుని కుమారుడు - అతిదుర్మ
 ళ్గుడు. (ముగలవాడు.

మన్మథుడు - కృష్ణుని కుమారుడు - మంచిన రాప

కుభేరుడు - ఉత్తరదిక్కు - ధీపతి - అతిధనశాలి.

బృహస్పతి - దేవగురువు - మిక్కిలి బుద్ధిమంతుడు.

బలిచక్రవర్తి - మహాబలవంతుడు - మహాదాత.

అర్జునుడు - ధర్మ రాజుని సహాయకుడు - యుద్ధ
 రంగమందు అపజయము గలుగనివాడు.

మారీచుడు - రావణుని స్నేహితుడు - రాక్షసుడు

మోసగాడు. (గాడు.

ఇంద్రజిత్తు - రావణుని కొమారుడు - అతితంత్ర

వానకుడు - కోతి - చెడ్డపని చేసేవాడు.

కుంభకర్ణుడు - రావణుని తమ్ముడు - నిద్రముచ్చు

రావణుడు - పులిస్త్యబ్రహ్మకొమారుడగు రాక్ష

సుడు - అతిసమరుడు. (తివయోవంతుడు

జౌబవంతుడు - బ్రహ్మదేవుని కొమారుడు - అ

శనైశ్చరుడు - నవ గ్రహములలో నేడవ గ్రహము-అదృష్టహీనుడు.

శుక్రాచార్యుడు - నవ గ్రహములలో నారవ గ్రహము-ఏకాక్షి.

బ్రహ్మదేవుడు-సృష్టికర్త-అతిస్వతంతుడు.

యమధర్మరాజు-రక్షణధిక్కధిపతి - అతిభయంకరుడు- (బొజ్జకడుపుగలవాడు.

విఘ్నేశ్వరుడు గణపతి - ఈశ్వరునికుమారుడు
యనాథ-ప్రభువు లేనివాడు-వ్యర్థుడు.

యుగంధరుడు - ప్రతాపరుద్రునిమంత్రి - అతియుక్తిపరుడు.

కాలాంతకుడు-యముడు-మహాసమర్థుడు.

చిత్రగుప్తుడు-యమునివద్దగణికుడు - మిక్కిలివ్రాతగాడు.

శకుని-దుర్యోధనునిమేనవరాను-వెనాసగాడు.

సైంధవుడు-దుర్యోధనునిబావమరిది - కార్యహానిజేయువాడు. (ధుడు.

ధృతరాష్ట్రుడు- దుర్యోధనునితండ్రి - పాటంబు

వెదికి - వేచముచదివినవాడు - లాకికము తెలియని
వాడు.

పలేశ్వరపుపాధ్యాయులు - ఆంధ్ర దేశమున ప్ర
సిద్ధపండితుడు - స్వతంత్ర శక్తిగలవాఁడు.

అతతాయించంపెడు స్వభావముగలవాడుపోకిరి.

అగ్ని హేమాశ్రుకు-పరిశుద్ధుడు- సర్వభక్షకుడు.

స్త్రీ వాచక శబ్దములు.

చిత్రాంగి-రాజరాజనరేంద్రునిసతి - అతిమర్త
ద్గురాలు. (సుబుద్ధిగలిగినది.

ఊర్వశి - ఇంద్రసభలోపాటబాడు అప్పర స్త్రీ
రంభ - ఇంద్రసభలోనాట్యవరాడు అప్పర స్త్రీ
యతిరూపవతి.

విభవః వెనిమిటి లేనిది-వ్యర్థురాలు.

జ్యేష్ఠా దేవి- పెద్దమ్మ-విష్ణు దేవునిపెద్దభార్య - య
దృష్టహీనురాలు. (ముగల స్త్రీ

మండోదరి- రావణునిభార్య, గాంభీర్యరూప
సత్యభామ - కృష్ణునిభార్య - మిక్కిలిఅందక తే.

శూర్పణఖ - రావణునిచెల్లెలు - దుర్మార్గురాలు.

మిత్రవిందకృష్ణునిభార్య మిక్కిలియు క్రిగల స్త్రీ
 సరస్వతీ - బ్రహ్మదేవునిభార్య - మిక్కిలిచదవరి.
 నంగనాచి-కొంచీమండలమందున్నయొక ఆడు
 ది-అతిచాతుర్యముగలది.

మందర కైకేయియొక్క గాసితంత్రముగల స్త్రీ
 తాలకి-ఒక రాక్షస స్త్రీ -దుర్భారాలు.
 కైకేయి-వశరథమహారాజుకుమరాడో భార్య - అ
 తిమరారువారు.

జంతువాచక శబ్దములు.

పక్షి-రెక్కలుగల ప్రసిద్ధిజంతువు-తెలివిలేనిది.
 కర్కోటకము-సర్పవిశేషము-అతిక్రూరుడు.
 శేషాహి ఆది శేషుడనేసర్పము- మిక్కిలి సమర్థు
 డు. (సమస్తమునిచ్చేది.

కామధేనువు - సముద్రమధనమునగలిగినగోవు
 పక్షి-రాజు-గడుత్తంతుడు-అనామధేయుడు.
 కుక్క-శునకము-వదరుపోతు.

నక్క-జంబుకముతంత్రముగలవాడు.

స్త్రీ-వ్యాఘ్రము-అతిధేర్యశాలి.

పిల్లి-వారాలము-పాలుముచ్చు.

దోమ-మశకము అల్పుడం.

పశువు-చతుస్పాదజంతువు-తెలివిలేనివాడు.

గాడిదె-గార్దభము-మడ్డిజంతువు.

సింహము-మృగరాజు-అతిశూరుడు.

ఎనుబోతు-మహిషము-మడ్డివాడు.

కరటకదమనకులుపంచతంత్రగ్రంథమున ప్రసిద్ధంబగు-అతితంత్రముగలమనుష్యులు నక్కలు

అచేతనార్థక శబ్దములు.

రత్నము-మణి-మిక్కిలి యోగ్యుడు.

వజ్రము - నవరత్నములలో నొకటి - మిక్కిలి

యోగ్యమైనది. (యోగ్యుడు.

ముత్యము - నవరత్నములలో నొకటి - మిక్కిలి

సేనము-పంచలోహములలో నొకటి పిచ్చివాడు.

స్తంభము-గుంజ-మూఢుడు. (యనివంధ.

చట్రాయి- మిక్కిలి కఠినముగల బంధ - పనిజే

గాండివము-అర్జునునిధనస్సు నెరవేర్చు లేనిపని.

అపరంజిచొక్క-ప్రబంగాడు మిక్కిలిసమర్థుడు

నిమ్మ కాయ-లికుచఫలము-వెట్టివాడు.

వసనాభి-విషభేరము అతిదుర్మార్గుడు.

విషము-జీవులచంపేవస్తువు - అతిదుర్మార్గ మైనది.

సంకిలి-శృంఖము-స్థలము-బంధకము.

స్వర్గము-పుణ్యాక్షులువసించెడు-సుఖప్రదేశము

నరకము - పాపిజనులు వసించెడుస్థలము అసహ్య

సముద్రము-సాగరము-నెరవేరలేనిపని. (ము-

పుంజులూరు-ఒక గ్రామవిశేషము-వ్యర్థుడు.

మన్ను-మృత్తిక-సర్వాభావము.

ఆకుస్వరములకు మించనిమాటలు.

అన్నదాసము చేసేవారికి ఉపద్రవము చేయడ

ముచేయవలయుతెగగోట్టడము బిడ్డలకు చదు

వునేర్పకపోవడము ఇవి ద్రోహకౌర్యముల

నితెలిసికొనవలయును.

అపరిమితముగా నవ్వరాదు.

అప్రయోజకులు పదిమంది పుట్టుట కంటే ప్ర

యోజకుడు ఒకడే చాలును.

అసాధారణ మైన ప్రజ్ఞగలవాడు సుఖపడంను

ఆదాయమునకుతగిన సెలవుచేయవలెను.

ఉపన యనము చేసినవారునుపంత్రిమునుపదే
 శించినవారును భయమునుపోగొట్టి కాపా
 డినవారును విద్యనేర్చినవారును తనతండ్రి
 తోసమానులనియెంచవలెను.

ఒకరికి పుపకారము చేయవలెను.

ఒకరుచేసిన పుపకారముమరువవద్దు.

కమలములు నీటిలోనుంచి బయటికివచ్చినపుడు
 యెండకువాడినట్లు తమతమస్థానముతప్పి
 తేతమమి త్రు లేక త్రు లారుగు.

చదువు నేర్చుకొనుసమయంలో సిగ్గుపడరాదు.

తనవారీయందు మొగవూటముంచవలెను

తనయాజ్ఞను అతిక్రమించిన బంటును విడువ
 వలెను. (రాదు-

తనకుయెంతఆపదవచ్చినను అబద్ధముచెప్ప
 దురహంకారమువరానవలెను-

దుమ్మలకుపుపకారముచేయబోతే కీడువచ్చును-
 దొంగతనము చేయరాగు-

నిండాబలముగలశత్రువులను పుపాయముజేత
జయింపవలెను.

నిండుప్రవాహములో యీరరాదు.

పరుపత్యము పుట్టనిచోటకాపురముజేయరాదు
పక్షులలోకాకినీచము మృగములలో గాడిదె
నీచము సన్యాసులలో కోపముగలవాడు
నీచుడంవొకరినియెప్పుడందరాసిఁచువాడు
అందరికంటె నీచుడు.

పాముకువిషము కోరలయందుండును యీగకు
విషము తలయందుండును తేలునకువిషము
కొండెయందుండును దుజనునకు నిలువె
ల్లను విషమేయగును.

సముద్రముమీదవషణము కురియడము ఆకలివే
నివానికి భోజనముపెట్టడము కలిగినవారికి
దానము జేయడమువ్యర్థము.

పిలువనివేరంటమునకు పోరాదు.

వెద్దలఆశీర్వచనము వ్యర్థముకొదు.

వేదలనుఅవమానించరాదు.

బంధువులను విడంవరాదు.

బలవంతునితో విరోధము చేయరాదు.

బుద్ధిమంతులతో సహవాసము చేయవలెను.

భాగ్యము చేత బంధువులను తృణీకరించరాదు-

భాగ్యముపోయెడి సమయములో యేనుగ మ్రి ౧

గినవెలగపండులోని గుజ్జువలె మరాయమవును-

భాగ్యము పచ్చెడి సమయములో పెంకాయలో

కిసీళ్లవచ్చినట్లు తనకు తానే వచ్చును-

మూకుడు తనయింట్లో మాత్ర మే పూజింపబడు

ను ధనికుడు తన గ్రామములోనే పూజిం

పబడును రాజు తన రాజ్యములో మాత్ర

ము పూజింపబడును విద్వాంసులు సకల దే

శములయందును పూజింపబడును-

యోగ్యతచక్కగా విచారించి అధికారమివ్వడ

మువాడిన చేసలమీద వానకురియడము

ఆకలికొన్నవానికి అన్నము పెట్టడము పే

దవానికి దానము చేయడము సార్థకము-

శరీరబలముకంటె నీతియెక్కువ-

దృ షా ం త వా క్య ము లు.

1. బిడ్డలకు చిన్నతనమునందు నేర్చినవిద్యలె
స్స గాబుద్ధియందుబట్టును వెనుక నేర్చినవిద్య లె
స్స గాపట్టుదు రంగు నూతనప స్త్ర మునందు బట్టి
నట్లు పాతప స్త్ర మునపట్టుదుగదా.

2. విద్యవచ్చినవానికిన్ని విద్యరాని వానికిన్ని
రూపమొకటిగానున్నను విద్యవచ్చినవాడే మే
లు హంసకున్ను కొంగకున్ను రూపమొకటిగా
నున్నను నీళ్లతో గలసినపాలు వేనువరచే హంస
మేలుగదా.

3. విద్యగలవానికి రూపములేక యుండినను
మెప్పుగలదు విద్య లేనివానికి రూపముండినను
వానివలె మెక్కులేదు సువాసనగలకుకవేకు రూ
పములేకయున్నను మెచ్చబడును సువాసనలేని
వెరాదుగపువ్వును రూపము గలిగియున్నను దా
నివలెమెచ్చబడదుగదా.

4. వివేకముగలవాడు దరిగ్రు డైనను సభావూ
జ్యుడౌను వివేకములేనివాడుభాగ్యవంతుడయ్య

ననువానివలె సభాపూజ్యుడుకొనెరడు తెలివిగల
కన్నులు సొమ్ములులేకున్నను వాసికెక్కటయు
ను తెలివితేని చేతులు సొమ్ములుగలిగియున్నను
వాటివలె వాసికెక్కనేరవుగదా.

5. మంచివాని సహవాసము మంచిగుణము దె
చ్చును చెడువానిసహవాసము చెడుగుణము దె
చ్చును వాననీళ్లు రేగటినేలబడి మంచినీళ్లవును
చవిటినేలబడి యుప్పునీళ్లవునుగదా.

6. ఎల్లప్పుడు కతినవచనముబెప్పేవానికి అప
మానముగలుగును ఎప్పుడుప్రియముగా పలికే
చిలుకకు పాలుపండ్లువెట్టివెంచుదురు కతీనముగా
పలికేకాకిని రాళ్లతోకొట్టితరుముదురుగదా.

7. బలవంతుడువైకొనిరాగా వంగినవానికిమే
లుగలదు ఎదురించినవానికిచేటుగలదు ఏకివరద
కువంగియున్న ప్రబ్బతీగలుమేలుపొందును ఎదు
టనిలిచియున్న హాకులు చేటుబొందునుగదా.

8. గొప్పవంశమునందు బుట్టినను గుణములే
నివానినొకరునుదగ్గిర తీసుకొనరు హీనవంశ

మునప్రకటనను గుణముగలవాని నందఱును రగ్గిర
తీసికొనుదురు వాసనలేనిచెఱుకుపప్పు లొకరికి
ని యొగ్గములుకావు వాసనగల గన్నెకుపప్పు
లందరికినియొగ్గముతానుగదా.

9. ఉపకారము మంచివానికి నొకమాకుచేసి
నట్లయిన పలుమాకు ఫలమును బొందవచ్చును
చెడువానికి నొకమాకువచ్చెనేని కొంచమైనను
ఫలమును బొందరాదు తాటిచెట్టు ఒకేదినమువి
త్తునాటి నీళ్లుబోసినవానికి నెల్లప్పుడు ఫలముని
చ్చునుపోక చెట్టు ఒకదినమునందు నీళ్లుపోయని
వానికి కొంచమైనను ఫలమునియ్యదుగదా.

10. దానము యొగ్గులయందు ప్రకాశించు
ను అయొగ్గులయందు ప్రకాశించదు వానచి
నుకులు ముత్యపుచిప్పలో బడెనేని ముత్యములు
గానగుపడును యిసుకలో బడెనేని రూపమే
యగుపడదుగదా.

11. మానవంతుడు తనకెంత ప్రయాసవచ్చిన
నుగొప్పపనిగొర్చుగాని చిన్నపనిగొరడుసిం

హము మెండాకలిచేత దస్సియున్నను ఏసుగు
మాంసమును కోతనేగాని వూరిమేయదుగదా.

12. మానహీనుడు చిన్నపనిసంపాదించి నిం
డాసంతోషించును దానిచేత వానిప్రయాసతీర
దు శునకము దుర్గంధమైనయెముకను సంపాదిం
చి నిండాసంతోషించును దానిచేత దానియాకలి
తీరదుగదా.

13. భాగ్యవంతుడు తనయొద్దనున్నధనమును
పేదలకిచ్చిదరిద్రుడైనను కీతిఁపొచ్చియుండును
గాని తగ్గియుండదు సానబెట్టిన మాణిక్యము
యెత్తుతగ్గినను వెలపొచ్చియుండునుగాని తగ్గి
యుండదుగదా.

14. దుష్టుడు భాగ్యవంతుడైనను వానివద్దజేరి
నపానికి దుఃఖమువచ్చునుగాని సుఖమురా నెరచు
మాణిక్యమును బెట్టియున్న పామువద్ద జేరినవా
నికి ప్రాణాపరవచ్చునుగానీ మాణిక్యము రానే
రదుగదా.

15. సంపద పొదుగుచుండగామంచివాడు

అణకువగానుండును దుష్టుడుమిటిపడును వృక్షము పలకొలమునందు అణగియుండును ఏకవరాకొలమునమిన్నంటియుండునుగదా.

19. ఘనమైనవాడు అల్పుని జేరగా వానిఘనముచెడును అల్పుడుఘనమైనవాని జేరగా ఘనమువచ్చును రాతికంబముతెప్ప జేరి నీళ్లమీదదేలునుదారంపుస్పముజేరి తలమీర నెక్కునుగదా-

17. ధనముగలవానిచెంత నందరును చేరుదు ఈధనము లేనివానిచెంత నెవ్వరును చేరకు నీళ్లనిణ్ణియున్నచెరువులో నన్నిజంతువులును చేరును ఎండినచెరువులో నొకజంతువును చేరదుగదా.

18. వివేకముగలవాడు దూరమునందుండి పరులగుణమును దెలిసికొనును వివేకము లేనివాడు సమీపమునందుండియు దెలిసికొన జాలడు తుమ్మెరలు రూరమునందుండి తామర పువ్వుల వాసన దెలిసికొనుచున్నది కప్ప సమీపముననుండియు దెలిసికొనంజాలదుగదా.

19 గొప్పమనిషితానొకకార్యమునందుజొ

చ్చియంబరికిని మేటిగానుండువలెను అటుగాని పక్షమునండు తానున్నచోటనుంకి కృశింపవలయును చెట్టునవుచినవున్నలందనితలలమీర నెక్కును అటుగానిపక్షము చెట్టుక్రింద రావలసివు.

20. లోకమునండు తానుదిగక గొకరికబెట్టక దాచివెట్టిసహమ్ముతనకు చెటుదెచ్చి పరులవాలగును అడవిలోనిగలుచేర్చి వెట్టినతేనె వానినిచంపితానుజనులపాలపుడున్నదిగదా.

21. రూపము చక్క-గానున్నందున మంచి వాడనియు వంకరగానున్నందున చెడువాడనియు తెలిసికొనరాదు కార్యముచే దెలిసికొనవలయును చక్క-గానున్నబాణము చెడుకార్యమును చేయుచున్నది వంకరగానున్నవీణమంచి కార్యమును జేయుచున్నదిగదా.

22. దుష్టునిసహాయము జేస గొకపనికావలసినవుడువానితో కొంచముగాసహవాసము జేయవలయును నిండాసహవాసముజేయరాదు తాంబూలము వేసికొనునప్పుడునున్నకొంచముగా

చెప్పుకొందుకుగాని నిలకా బెట్టుకొనకుగదా.

23. ఉపకారము సత్పురుషునకు చేయవలెను. చెడుపురుషునకు చేయరాదు. అవునకు కనువువేసినపాలిచ్చును. పామునకు పాలుపోసిన కరచిప్పము వెలుసుగదా.

24. తాగు నేర్చినవిద్య శిష్యులకు ఉపయోగము చేయుట చేత తరగదు. పరిశుద్ధమై యుండును. లేనిపక్షమున మరచిపోవును. చెలమనీథంచలినందున పరిశుద్ధమయి యుండును. లేనిపక్షమున జెడిపోవునుగదా.

ద్యంత్వ వాక్యములు.

లక్ష్మీ నివాసస్థానములు.

1. సత్యవంతులయందును సలక్షణమయిన గృహములయందును రాజులయందును వీరులయందును జయధ్వజములయందును యేడుగురియందును గుఱ్ఱములయందును గోవులయందును ఛత్రచామరములయందును తామరపువ్వులయందును పంటభూములయందును పూదోటలయందును

దును స్వయంవరముల యందును రత్నముల
యందును దీపములయందును అగ్రములు మొద
లయిన మంగళవస్తువులయందును అక్షివాసము
చేయును.

అలక్షినివాసస్థానములు.

2. అసత్యవంతుల యందును పాతి ప్రత్యము
లేని శ్రీలకాట దువ్వలయందును పేకలకొలిదు
వ్వలయందును పొరకదువ్వలయందును మైనీడ
యందును మంచమునీడయందును అతినిర్ద్రగ
లవానియందును తాండ్ర చెట్టుయందును రావి
చెట్టుయందును దీపమునీడయందును దురాచా
రిమాఖనునందును కాటిపొగయందును అలక్షి
వాసము చేయును.

సంపద్గుణములు.

3. సంపదగలవానికి కీర్తిగలుగును గొప్పతన
మువచ్చును యేపనిజేసిన రగియుండును యే
మాట జెప్పియు జెల్లించుకొనును ఘనమైనపనిత్వ
ణమువలె తోచును ఒకప్పుడు జూడనివారు

మిత్రులవలెజూతురు తనవారిలో నెక్కువగా
 ఉండును శత్రులుమిత్రులగుదురు తలచినపనిచే
 కరాడునుమిక్కిలిసామర్థ్యముగలుగునుసత్రము
 లుచావళ్లుమొదలైనధర్మములు సిద్ధించునువస్త్ర
 వాహనములుమొదలైన బోగములుగలుగును.

◀* దారిద్య్రములు. *▶

4. దరిద్రునితల్లి తప్పులుచెప్పును భార్యయు
 నులక్ష్యపెట్టదు నోలవచ్చుపాటలన్నియు విపరీ
 తముగాతోచును తీరనిగుఃఖముననుబవించును స
 భలోకిబోవ సంకోచపడును భాగ్యవంతుని యె
 దుటనిలువ భయపడును శౌర్యము సన్నపగును
 ఇంటికివచ్చినచుట్టములు యమదరాతలవలె నగు
 బడుదురు పేతనముదక్కదు ఎవరితోనేమిచెప్పి
 కొనినను మాదు త్తరము బుట్టదు అందరు నపహా
 సింతురు. — పుణ్యములు. —

5. దేవునిండుభక్తిగలుగుట మనస్సుజేసిన
 పుణ్యము దేవునినామము నుచ్చరించుట నోరు
 చేసిన పుణ్యము దేవునిపూజించుట చేతులుచేసి

నపుణ్యము దేనాలయమునకుబోవుట కాళ్లంచేసి
 నపుణ్యము దేవునిజూచుట కన్నులుచేసిన పుణ్య
 ము దేవునికథలువినుట చెవులుచేసిన పుణ్యము దే
 వునికివందనముచేయుట శిరస్సు చేసినపుణ్యము.

—* పా ప ము లు. *—

6. పరులకుకీడురలచుట మనస్సు జేసినపాపము
 పరులనుపడష వాక్యములు పలుకుటనోరు చేసినపా
 పము పరధనమునపహించుట చేతులు చేసినపాప
 ముపరుల శ్రమము నెంచనివానివద్దికిదిరుగుట కా
 ళ్లు జేసినపాపము పరనిందపినుట చెవులు జేసినపా
 పము ప్రీతి లేనియన్నముగుడుచుట నాలుక జేసిన
 పాపము పరస్మిల నాలింగనము జేయుట దేహ
 ము చేసినపాపము.

—* చేయవలసినపనులు. *—

7. పితృవాక్యపరిపాలన చేత శ్రీరాముడు కీర్తి
 వహించెను పూతృవాక్యపరిపాలన చేత గరుడుం
 డుయశముబొందెను సత్యవ్రతముచేత భీష్ముం
 డుబొగడెందెను సత్యవాక్యముచేత హరిశ్చంద్రుం

దుడుఖ్యాతిబొందెను దానముచేత బలచక్ర
వర్తినుతికెక్కెను ఓర్పుచేతధర్మరాజుగొప్పబడె
ను వేర్వలు తలవెట్టినపని నెరవేర్చుటచేత భగీర
ధుండు ప్రఖ్యాతిగాంచెను కావున నీపనులుపురు
షునకునావశ్యకంబులు.

—* జేయరానిపనులు. *—

8. జూరవూడి నలచక్ర వతిదుఃఖపడెను పర
స్థి వెరాహముచేత రాపణుండునశించెను తమ్ము
నిపగచేత వాలిమృతిబొందెను దుష్టకృత్యముజే
త పరీక్షిన్తహారాజుజయించెను వంచనచేత నిల్వ
లుండురూపడంగెను పరద్రవ్యాశచేత దుర్యోధ
నుండు కీడునొందెను అహంకారముచేత హిర
ణ్యకశిపూడు హానిజెందెను కావుననీపనులు పురు
షునకునహములుగావు.

9. అమృతము— దేవతలకు స్వర్గమందును చ
కోరములకు చంద్రునియందును చాతకములకు
మేఘమునంగును ద్రాక్షాణులకు విద్యయందును
రాజులకు యుద్ధమందును కవులకు వాక్కు

యందును భక్తులకు భగవంతునియందును రోగులకు ఔషధమందును స్త్రీలకు ఆధరమునందును ఆమృతముండును.

10. విషము—చోరులకు చేతులయందును స్త్రీలకు స్తనములయందును కొండెగానికి నాలుకయందును కామకునికి కన్నులయందును పాముకు పల్లలయందును తేలుకు కొండెము నందును ఈగెకు తలయందును విషముండును.

ఒకప్పుడును గుణమును విడువనివి.

11. బంగారుపుటము బెట్టియు వన్నెవూరగు గంధపుచెక్క—యరిగియువాసన విడువదు శంఖముభస్మమయ్యును తెలుపువూరదు పాలుకొగియిరిగియు రుచివిడువదు మాణిక్యము సాసలోనరిగియు కొంతివిడువదు దాత యెంత లేమిడివచ్చియు దాతృత్వము విడువడు వీరుడుశత్రువులచే నరకబడియు షరాక్రమము విడువడు మంచివాడెంత ప్రయాశము బొందియు మర్యాదధర్మము.

ఒకప్పుడు దోషమునువిడువనివి.

12. వేపచెట్టుకు తేనెబోసి వెంచియు చెడు
 వరానదు పామునకు పాలుబోసియు విషముపో
 దుగాడిదెనెంతచక్కబెట్టియు జోడుకాలుమా
 నదు కుక్కతోక బద్దవేసికట్టియు చక్కగాదు
 గుడికంటికి కుంచెడు కాటుకబెట్టియు కనుపిం
 చదు ఉల్లిగడ్డకుపన్నీరుబోసియు కంపువరానగు
 మడ్డివానికెంత జెప్పియు తెలివిరాదు.

చచ్చియు బ్రతికియున్నవాకు.

13. ఐరోపకారముగా గుంటలుబావులు చెరు
 వులు మొదలయినజలాధారములు గలుగజేసిన
 వాడును తోటలు తోపులు మొదలయిన వనము
 లుజేసినవాడును గుళ్లగోపురములు సత్రములు
 చావళ్లగట్టించినవాడును అగ్రహారము మొదల
 గుశాశ్వతధర్మములు జేసినవాడును నీతిదప్పని
 రాజును యుద్ధరంగమునందు వెనుక దీయనివా
 డును గొప్పవిద్యనేర్చినవాడును కృతియొనర్చి
 నవాడును కృతియందినవాడును సత్పుత్రునిగ

న్నవాడనువీరుచచ్చియు బ్రతికియున్నవారు.

బ్రతికియుచచ్చినవారు.

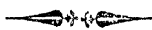
14. ఎడతెగనిదారివ్యక్తిముననుభవించువాడును తీరనిరోగము గలవాడును ఎల్లప్పుడం నిల్లంఁట్రమున్నవాడును స్త్రీ భాగ్యముచేజీవించువాడును రాజసభలో భంగపడినవాడును భారవహనముచేత జీవనము చేయువాడును తీరనిదుఃఖముననుభవించువాడును ఆడందానికీవెఱుచువాడును అక్కలకునుపకారముజేయనివాడును రహస్యమైనపనిఱుచ్చకుచెచ్చువాడును వీరుజీవించి యమృతిబొందినవారు.

సమయమునందునుపకరించునవి.

15. పయస్సునబుట్టినపుత్రుడును కౌలమునందుబెట్టినపైతునునాణ్యముగలవాని రెండొంఁదనుఁచిన ధనమును బాల్యమునందు నభ్యసించినవిద్యయు సత్పురుషులసఖ్యమును మంచివానికి జేసినయుపకారమును సమయమునందునుపకరించును.

సమయమునందు సుపకరింపనివి.

16. ముదిమినిబుట్టినపుత్రుడును అకాలమునం
కు బెట్టినపయిరును దబ్బరగాని యొక్కనుంచినథ
రమునుపాస్తకమునందున్న నిద్రయ్యునుకపటము
గలవానిసఖ్యమునుచెడలవానికి జేసినయుపకార
మును దేశాంతరమునందున్నపుత్రునిసంపదయు
పరిప్పిచ్చినయర్థమును సమయమునందు సుప
కరింపవు.

ఒకటిగలిగి ప్రకాశించునవి.

17. సూర్యుడుగలపగులునుచంద్రుడుగలరా
త్రియును వరముగలదూమియును గుణవతియ
గుభార్య గలపురుషుడును రాజుగల రాజ్యమును
వేగము గలగుఱ్ఱమును బలముగలశత్రుత్వమును
శ్రుతిగలరాగమును కాపులుగలయూరును వివే
కమంగళి తపస్సును వాసనగలపాష్యమును చదు
వుగల బుద్ధియు సత్యముగలవాక్కును ప్రకాశిం
చును.

ఒకటిలేక ప్రకాశింపనవి.

18. పూర్ణమం లేని సాహిత్యమంను బిడ్డలు లేని యిండ్లను వేర్లు లేని ఊహను గుణము లేని దళమంను గుణము లేని స్త్రీలును భక్తిలేని పూజలును వాసన లేని ప్రస్తుమంను చదువు లేని రూపును ఆయుధమం లేని బంటును మంత్రి లేని సభయును పప్పుమం లేని దంతమంలును కొప్పు లేని స్త్రీలును ప్రీతి లేని విందును మంచి మర్యాదలు లేని స్నేహమును ప్రకాశింపవు.

ఒక గుణము లేత మరొకటి గుణము

గలుగునవి.

19. అధికారము లేత సామర్థ్యము వస్త్రాభరణముల చేత సౌందర్యమును సంపద చేత మర్యాదయును దాతృత్వము లేత కీర్తియును వినయము లేత గొప్పతనమును వైరాగ్యము లేత జ్ఞానము భక్తి లేత భగవదనుగ్రహమును ప్రియవాక్యముల చేత లోకవశ్యతయును సుగుణము లేత ధనమును సిద్ధము గవచ్చును.

ఒక దోషముచేత మరియొక దోషము

గ లు గు న వి.

20. కామముచేత ప్రతనాశము కోపముచేత జీవహింసయును లోభముచేత దొంగతనమును పంచనచేత నసత్యమును శౌర్యముచేత భయమును అజ్ఞానముచేత నవివేకమును దుష్టత్వముచేత శత్రుత్వమును సాహసముచేత ప్రాణభయమును గర్వముచేత నపజయమును వల్లనివనిజేత న పాయమును చెడుపనిజేత నపకీర్తియను సిద్ధముగవచ్చును.

—* వ్యాధిబుట్టింపనివి. *—

21. పశువునభోజనమును భోజనముజేసి కొంచెముగ నడవడమును స్నానపానముల యందు క్రమముతప్పకయుండుటయును కౌలమునందు జలమల విసజ్జనమును దినమానందు రెండువార్లు భోజనమును కౌలమునందు నిర్దయమును ఎడమ ప్రక్క శయనించుటయును రోగమునుబుట్టింపవు.

—* వ్యాధిబుట్టించునవి. *—

22. మితికప్పిన భోజనమును మనోదుఃఖమును అధిక సంచారమును జలమల విరోధమును భోజనముచేసి స్నానముచేయుటయును కాలమునందు నిద్రలేక పోవుటయును క్రొత్తనీళ్లు ద్రాగుటయును మంచుగాలి సోకుటయును అమితమగు స్త్రీసంభోగము పొందుటయును రాత్రి వెనుగు ద్రాగుటయును లేతయెండ సోకుటయును పాసినకగారలభక్షించుటయును అపక్వ భక్షణము రోగమునుపుట్టించునవి.

23. దేవతలు—కన్నతండ్రియును పోషించిన వాడును విద్యజెప్పినవాడును మంత్రమునుపదేశించినవాడును ఆపత్కాలమునందు రక్షించిన వాడును దారిద్య్రమును పోగొట్టినవాడును భయమును పోగొట్టినవాడును పడుచు నిచ్చిన వాడును జ్ఞానము నుపదేశించిన వాడును జ్యేష్ఠ భ్రాతయును రాజును ఈశ్వర భక్తుడును వీరలు దేవునిపలె నెంచబడుదురు.

24. రాక్షసులు.—రాజుజ్జమిరినవాడును బవే
జులేక అప్పదీసినవాడును సఖులవరాటవినకకో
పించువాడును సభకు నెదిరించినవాడును విరస
ముగపరిహాసము జేయువాడును ప్రభువునకునణ
గనిసేవకుడును పురుషునకు నణగని యాడుది
యును తనవంటినాడులేరని గర్వించినవాడును
తల్లిదండ్రులనుకష్టపఱచువాడును ఆడుడానివరా
టవిన కలహించువాడును చేసిన యుపకారము
మఱచువాడును వీరలురాక్షసులతో సవరానులు.

మంచిదియున్నచోట

చెడుదియు ఉండును.

25. తామరలున్నకొలనులో గోర్చిట్టులుండు
నుకోయిలలున్నవనములో గూబలుండు నురత్న
ములున్నగనిలో రాళ్లండును శ్రీ గంధపాచెట్లున్న
యడవిలో ముండ్లచెట్టుండును పావ్వులున్నయం
గడిలో కట్టెలుండు చిలుకలున్నచెట్టులో కాకు
లుండు భాగ్యవంతులున్నచోట దరిశ్రులుండురు
విద్వాంసులున్నసభలో మూఢులుండురు.

—* నీ తి క థ లు. *—

1. ఒక గ్రామములో ఒక బ్రాహ్మణుడు గలడు ఆయనకు ఒక కొవూరుడు గలడు అతడాకువూరుని వెంట బెట్టుకొని కాళికిబోవుచుండగా దోవలో ఆచిన్నవాడు అయ్యాపులివచ్చెనని యెగతాళికి అఱచెను అప్పుడు తండ్రి తిరిగిచూచెను అక్కడ పులిలేదు తరువాత మఱి కొంతదూరముపోగా నేనిజముగా పులివచ్చెను అప్పుడున్న అతడు ఓనాయనా పులివచ్చెను అని అఱచెను తండ్రి అతనిమాటలు చెవినిబెట్టక మునుపటివలెనే ఊరక అరచుచున్నాడని యెంచుకొని తిరిగిచూడకపోయెను కాబట్టి ఒక సారి అబద్ధముచెప్పితే మఱియొక సారి వాని మాట లెవరు నమ్మరు.

2. ఒక ఊరిలో వెంకయ్యసుబ్బయ్య అనే ఇద్దరు చిన్నవాండ్రు గలరు ఒకనాడు వారు ఒక తోటకుపోయి అక్కడ మామిడిచెట్టున మంచిపండ్లు చూచి తోయుదమని పోగా ఆచెట్టు చుట్టుముండ్ల కంపపాలియుండెను గనుక ఆముండ్లకం

పకుభయపడే పండ్లుకోసికొనక నె ఇంటికిపోయి
 రితర్వాత మరియొకచిన్నవాడువచ్చి ఆపండ్లు
 చూచి చెట్టుచుట్టు పాతియున్న ముండ్ల పొరకు
 భయంబునొందక మండ్రేనీడ్చి త్రోవజేసికొనిచె
 టైక్కి-పండ్లు కోసికొనిభక్షించె కావున ధైర్యము
 గలవారికినన్ని కార్యములు జేకరాడివచ్చును.

3. కంచీలో నొకవిద్వాంసుడుగలడు ఆయ
 నకు నలుగురుకొఱుళ్లంపట్టిరి అందులో వెద్దకు
 మారునికి తనకుగలిగిన ఆస్తియావత్తు నిచ్చెను
 కడమముగ్గురు కొడుకులకుం జక్కగా విద్యనే
 ర్పెను తరువాత వెద్దకుమారుడు కొన్నిదినముల
 లో ఆధనమంతయు నెలపుజేసిబీదవాడాయెను
 కడమ ముగ్గురును రమతమ పాండిత్యమువలన
 నిండాధనము సంపాదించుకొని సుఖపడిరి గనుక
 విద్యశేర్చినవారు సుఖపడదురు.

4. ఒక రాజుకు నొకకుమారుడు బుట్టెను వా
 నికి నారాజు చాదరియని పేరుబెట్టెను వాడు
 ఐదేండ్లవాడుకాగానే వానిరాజుచదువవేసెను

వాడు ఉపాద్యాయులమాట వింటున్ను నిత్యము బడికిపోయి చక్కగా చదువుకొనెను కాపున పంతులుచెప్పినమాట వినువానికి చదువుచక్కగావచ్చును.

5. ఒక శూద్రుడొకనాడు తనయూరినుంచి మరియొక యూరికిపోవుచుండగా నాదోవలో నాలుగుతట్టు అగ్నితగులుకొని పొదలోనుండి బయటరాలేక వ్యసనపడెడి పామునుజూచి దీనిం గాపాడవలెనని యెంచియొక కజ్జికొనకునొక సంచికట్టిదానిపొదలో వేయగా నాపాము యా సంచిలోదూరెను శూద్రుడుదానిందీసి బయట విడిచెను అప్పుడాపాము వాడుజేసినమేలు దలచకవానింగఱచెను కాబట్టిదుష్టజంతువునకు మేలుచేయరాదు.

6. ఒక నెటికి ఇద్దరుకొడుకులుగలడు అందులో నొకనివేడు సిద్ధుడు నొకనివేరురంగడు నాయిద్దరునొకనాడొకమామిడితోటకుబోయిరి అప్పుడు రంగడు సిద్ధునిజూచిఓఅన్నాయీమామిడి

చెట్టున మంచిపండ్లున్నవి కోయుదమాయ నెను
 సిద్ధుడు మరలనాతోటవాడుజూచినం గోట్టునని
 యు త్తరముజెప్పెనురంగడు వానివఱాటలు విన
 క నాచెట్టెక్కి పండ్లుగోయుచునుండెను ఇంత
 లొ నాతోటవాడవచ్చి రంగనిపట్టుకొనెను గ
 నుక మంచివారుచెప్పే హితబుద్ధివినకపోతే చెను
 పుపచ్చును.

7. ఒకడొక చిన్నపామును దెచ్చి పాలుబోసి
 పెంచుచువచ్చెను అది కొన్నిరోజులకు గొప్ప
 దాయెను ఒకనాడు వాడుపామును ముద్దుబెట్టు
 కొనవలయునని యాపామునెత్తి ముద్దుబెట్టుకొ
 నెను అప్పుడాపాము వానింగఱచినందున అత
 డు శ్రమకొందెను కావునదుష్టునిరక్షించినవా
 నికీహానివచ్చును.

8. ఒకగాడిదె ముసలితనమువల్లను మెండు
 గాబనిచేయుటవల్లను మిక్కిలిబలముడిగి యుం
 డినందున తనమీననుండు బరువుతోడ దడబడిప
 డునట్లు పొసంగగానదిచూచిచాకలికృపలేని

వాడై వానింగట్టుతో గొట్ట నారంభించెను అంత
నాగాడిదె బహుదినములు నెనరుతో చేసిన సేవ
యునొకనాడని వార్యమగినల్పతప్పితమును స
మహాయెగాన నిది నెనరులేని లోకాచారము
గానున్నది గదాయని విలపించెను గనుక నెనరుగ
ల సేవకులు ముసలివారై రేనీ బలహీనతను గుఱించి
వారిని ద్రోయుట మిక్కిలియన్యాయము.

9. గాడిదె తనకుకొమ్ములు లేవనియు దోకలే
ని కోతి తనకు దోక లేదనియు నొకటితో మరి
యొకటి చెప్పి కొని విచారపడగా నొకయెలుక
వారింజూచి మీ ఇడుపురకంటె మిక్కిలి విచార మై
నయెలుక స్థితిని జూచి మీకుండినంతమట్టుతో తృ
ప్తిబొందుడని బుద్ధిచెప్పెను కాబట్టి ఈశ్వరనిబం
ధనలకువేరుగా నెద్దియు జరగనేరవు మనలస్ప
జించినవాడు మనకేమేమి కలిగియుండ వల
యునో వానిం దెలిసియున్నాడు గనుక యెవరె
వరికెంతెంత యేర్పడియున్నవో అదేవారివారి
కిదగినదనియెన్నవలయును.

10. ఒకనాడు దయాస నొక మేకతాజైటబొ
 వుచు దనపిల్లలతో దావచ్చునంతవరకు నెవ్వారి
 కెం తలుపు తెరవద్దని ఖండితమైన యుత్తరువుచే
 సివెల్లినతోడనే ఈవృత్తహవును బెంకనుగడి విను
 చుండిన నొకతోడేలు మాడుగొంతుతోనే నీతల్లి
 నినాకు దలుపుతీయునుని మేకపిల్లను పిలువగా
 నామేకపిల్ల యూవోసమును డెలిసికొని నీదాడి
 జూపితివేని నేరలుపు టెరిచేవగనిను గనుక మో
 నకారు లెంతదొంగవేషమును పూనినను కొన్ని
 గుడుతుచే వారెరుగబడుదురు.

11. ఒకకుక్క- యొక మేకకు కొంత గోధుమ
 లుతానప్పిచ్చినట్లు దానిమీద దప్పువ్యాజ్యము వే
 సితానిచ్చినందుకు నోడేలును గ్రద్దయును గరా
 బయును సాక్షులని జెప్పి డజువుపడువగా వ్రతి
 వాధి వ్యాజ్యఖర్చులతోడ నిచ్చునటుల దీక్షుకొ
 బడినందున నామేక తనవీవుమీదనుండు బొమ్మ
 ను తెగనమ్మియిచ్చునటులగొప్పకొ నెను కాబట్టి
 నొక వ్యాజ్యము తప్పు సాక్షులవలలవలవతచబడి

యుండునపుడు న్యాయము పుట్టినెరచు గనుక న్యాయస్థుడు పనికిరాకబోవుచున్నాడు.

11. ఒక గుంటనక్క బొమ్మలు జేసెడివాని యింటజేరి యచ్చటనున్నబొమ్మలలో నందము గల యొక బొమ్మనుజూచి సంతసించి యిది నిజముగా మికిలి సౌందర్యమగు పనితరముగల ప్రతిమయేగాని దీనిక జ్ఞానములేక యుండుట యెంతయుగోరగా నున్నదనెను గనుక సౌందర్యము దీక్షునుగలవారు కృధమునుబుద్ధిసూక్ష్మతయునులేక యుంటున్నాడు కావుననొకవస్తువును జ్ఞాప్రకాశముచేతమాత్రము మనము సరియైనవని నిశ్చయింపగూడదు.

12. ఒక బలిసిన వృషభము మొక పొలమునందు మేయుచుండ దానింజూచి యాసమీపమున నరచుచున్న మండరాకం బచ్చేరువొంది ఈగొప్పయొడలుగల మేకయుంజూడ దనస్థిలంజీరి యొతనయులారా బూడుండు నేనిప్పుడొమ్మగమునకంటె నెక్కుడం వెదదిగా నుండెదనని

చేప్ప యూపిర బిగబట్టిన గొంతకడవుకుబొట్ట
 నిచ్చిచచ్చెనుకాన బుద్ధిహీనులెల్లప్పుడు తానే
 శ్లాఘనీయునియు నితరులు తమకంటె గణికు
 లుగానుంకిననువారు తమకంటె దిక్కువైనవార
 నియు నెంచెను గనుక తమశక్తికి మించినచా
 ర్యములకు పూనిరేని తప్పక చేటువచ్చెను.

1. ఒక గాడిదె కాలిలో ముల్లనాటినందున
 నది దానించీయుటకు ప్రణవైద్యుడొకడు కావ
 లననిరోడేలురోజెప్పగా నదితనపంట నాముం
 చుం దెరిపే కుంటును తనవైద్యుసేచేప్పెను వాడు
 ఒక కాలితోతన్నెను ఆదెబ్బకువోడేలు నవరిపరి
 గెత్తెనుకాన అప్పునిజేరనేరదు.

ఇంగ్లీషుసంఖ్య తనుగుసంఖ్యకల లెక్కలు.

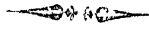
1 ౧ ఒకటి	5 5 ఐదు	9 9 తొమ్మిది
2 ౨ రెండు	6 ౬ ఆరు	10 ౧౦ పది
3 3 మూడు	7 7 ఏళ్లు	11 ౧౧ పదునొ
4 ౪ నాలుగు	8 ౮ ఎనిమిది	కండు

12 ౧౨ పం ద్రెండు	౩౦ ౩౦ ముప్పది
13 ౧౩ పదుమూడు	౩1 ౩౧ ముప్పదిఒకటి
14 ౧౪ పదునాలుగు	౩2 ౩౨ ముప్పదిరెండు
15 ౧౫ పదునైదు	౩3 ౩3 ముప్పదిమూడు
16 ౧౬ పదునాఱు	౩4 ౩౪ ముప్పదినాల్గు
17 ౧౭ పదునేళ్లు	౩5 ౩౫ ముప్పదియైదు
18 ౧౮ పదునెనిమిది	౩6 ౩౬ ముప్పదియారు
19 ౧౯ పందొమ్మిది	౩7 ౩౭ ముప్పదియేళ్లు
20 ౨౦ ఇరువది	౩8 ౩౮ ముప్పదివనిమ్మి
21 ౨౧ ఇరువదిఒకటి	౩9 ౩౯ ముప్పైతొమ్మి
22 ౨౨ ఇరువదిరెండు	40 ౪౦ నలువది
23 ౨౩ ఇరువదిమూడు	41 ౪౧ నలువదిఒకటి
24 ౨౪ ఇరువదినాల్గు	42 ౪౨ నలువదిరెండు
25 ౨౫ ఇరువదియైదు	43 ౪౩ నలువదిమూడు
26 ౨౬ ఇరువదిఱు	44 ౪౪ నలువదినాల్గు
27 ౨౭ ఇరువదిళ్లు	45 ౪౫ నలువదియైదు
28 ౨౮ ఇరువదివనిమ్మి	46 ౪౬ నలువదియారు
29 ౨౯ ఇరువదితొమ్మిది	47 ౪౭ నలువదియేళ్లు

43 ౬౮ నలువదిఎనిమిది	65 ౬౦ అరువది
49 ౪౯ నలువదితొమ్మిది	66 ౬౧ అరువదిఒకటి
50 ౫౦ యేబది	67 ౬౨ అరువదిరెండు
51 ౫౧ యేబదిఒకటి	68 ౬౩ అరువదిమూడు
52 ౫౨ యేబదిరెండు	69 ౬౪ అరువదినాలుగు
53 ౫౩ యేబదిమూడు	70 ౬౫ అరువదియైదు
54 ౫౪ యేబదినాలుగు	71 ౬౬ అరువదిఆరు
55 ౫౫ యేబదియైదు	72 ౬౭ అరువదిఏనిమిది
56 ౫౬ యేబదిఆరు	73 ౬౮ అరువదిఎనిమిది
57 ౫౭ యేబదియేళ్లు	74 ౬౯ అరువదిఒకటి
58 ౫౮ ఏబదిఎనిమిది	75 ౭౦ అరువదిరెండు
59 ౫౯ ఏబదితొమ్మిది	76 ౭౧ అరువదిమూడు
60 ౬౦ అరువది	77 ౭౨ అరువదిమూడు
61 ౬౧ అరువదిఒకటి	78 ౭౩ అరువదినాలుగు
62 ౬౨ అరువదిరెండు	79 ౭౪ అరువదియైదు
63 ౬౩ అరువదిమూడు	80 ౭౫ అరువదిఆరు
64 ౬౪ అరువదినాలుగు	81 ౭౬ అరువదిఏనిమిది
65 ౬౫ అరువదియైదు	82 ౭౭ అరువదిఎనిమిది
	83 ౭౮ అరువదిఒకటి
	84 ౭౯ అరువదిరెండు
	85 ౮౦ అరువదిమూడు

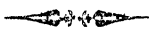
81	౮౩ ఎనుబది నాలుగు	౧౩౯౪ తొంబది పల్లం
85	౮౪ యెనుబది ఐదు	౧౩౯౫ తొంబై ఏనిమిది
86	౮౫ ఎనుబది యాడు	౧౩౯౬ తొంబై తొమ్మిది
87	౮౬ ఎనుబది పల్లం	౧౩౯౭ గంబ సూతు
88	౮౭ ఎనుబది ఏసిమిది	౧౩౯౮ అంబునూతు
89	౮౮ ఎనుబది పొన్నిది	౧౩౯౯ అంబునూతు
90	౯౦ తొంబది	౧౪౦౦ అంబునూతు
91	౯౧ తొంబది ఒకటి	౧౪౦౧ యెనుబాడు
92	౯౨ తొంబది రెండు	౧౪౦౨ అంబునూతు
93	౯౩ తొంబది మూడు	౧౪౦౩ రెండు పల్లం
94	౯౪ తొంబది నాలుగు	౧౪౦౪ అంబునూతు
95	౯౫ తొంబది ఐదు	౧౪౦౫ అంబునూతు
96	౯౬ తొంబది యాడు	౧౪౦౬ అంబునూతు

ఒంట్లు, ౧ ౨ ౩ ౪ ౫ ౬ ౭ ౮ ౯ ౧౦. ౧౦.

ఈయెంట్ల క్రిందుగాని పార్వమునగాని ఒకటి
 మొదలు ముప్పదియెడువరకు నీయెంట్లుగాని
 బిందువులుగాని జేయవచ్చును వీనికి వేర్వేరు స్థానము

సంజ్ఞాను - (అదియేలాగుంటె.) ఒక యెంటిని
 ఏకస్థానమనియు దానిక్రింద నొక బిందువును
 గాని నొకయెంటినిగాని యుంచునపుడు ద
 శస్థానమనియును రెండుబిందువులుగాని రెం
 డుయెంటులుగాని యుంచునపుడు శతస్థానమ
 నియును మూడుబిందువులుగాని మూడుయెం
 టులుగాని యుంచు నపుడు సహస్రస్థానమని
 యును ఈలాగునబిందువులుగానియెంటులుగా
 నియెంకటొకటిగా వెంచుచుండ క్రమముగాద
 శసహస్రము - లక్ష - దశలక్ష - కొటి - దశకోటి -
 శతకోటి - అర్బుదము - న్యర్బుదము - ఖర్బుదము - మ
 హాఖర్బుదము - పర్బుదము మహాపర్బుదము - క్షోణి - మహా
 క్షోణి - శంఖము - మహాశంకము - క్షేతి - మహాక్షేతి -
 క్షోభము - మహాక్షోభము - నిధి మహానిధి - పరతము -
 ఐరార్థము. అనంతము - సాగరము - అప్యయము -
 అబింత్యము - అమేయము - ధూరి - మహాధూరి -
 అనిముప్పదియైదుస్థానసంజ్ఞాచాన్నవి.

౧	ఏకస్థానము	1
౧౦	దశస్థానము	11
౧౦౦	శతస్థానము	121
౧౦౦౦	సహస్రస్థానము	1312
౧౦౦౦౦	దశసహస్రము	13213
౧౦౦౦౦౦	లక్షస్థానము	153213
౧౦౦౦౦౦౦	దశలక్ష	1064132
౧౦౦౦౦౦౦౦	కోటిస్థానము	17951639
౧౦౦౦౦౦౦౦౦	దశకోటి	187638983
౧౦౦౦౦౦౦౦౦౦	శతకోటి	19378303 10

—* గణితము. *—

అంశము అనగా ఒకటియొక్క భాగము వానితో గణాదీన సంఖ్య సాంశ సంఖ్య - అర - పాతిక - మొదలయినవి అంశములు ఒకటిన్నర - రెండంబాతిక - మొదలయినవి సాంశ సంఖ్యలు అవిభిన్నములు అనబడును.

సంఖ్యాపాఠము	! లెక్కవివరము.
నాలుగింట ఒక పాఠము	! పాతిక

రెంట ఒకపాలు	౪ అఱు
నాలుగింట మఱాకుపాలు	౪౪ ముప్పాతిక
ఎనిమిదింట ఒకపాలు	౭ పరక
పదునారింట ఒకపాలు	— వీసము
ముప్పది రెంట ఒకపాలు	౪ వీ వీసము
అఱువదినాల్గింట ఒకపాలు	1 క కాని
పదునాటింట మఱాకుపాల్గ	౬ మువ్వీసము
పదునారింట ఐదుపాల్గ	1- పాతికావీసం
ఎనిమిదింట మఱాకుపాలు	1౭ పాతికాపకక
పదునాటింట ఏడుపాలు	1౬ పాతికామువ్వీ
పదునాటింటతొమ్మిదిపాలు	౪- అరావీసము
యెనిమిదింట ఐదుపాలు	౪౭ అరాపరక
పదునారింట పదుకొకండు	౪ అరామువ్వీసం
పదునారింటపదమఱాకు (పాలు)	౪౪- ముప్పాతిక కావీసం
ఎనిమిదింటయేడుపాలు	౪౪ ముప్పాతికా ప రిక (మువ్వీసం)
పదునారింటపదునైదుపాలు	౪౬ ముప్పాతిక

೧೩	೧೪	೧೫	೧೬	೧೭	೧೮	೧೯	೨೦	೨೧	೨೨	೨೩	೨೪	೨೫	೨೬	೨೭	೨೮	೨೯	೩೦	೩೧	೩೨	೩೩	೩೪	೩೫	೩೬	೩೭	೩೮	೩೯	೪೦	೪೧	೪೨	೪೩	೪೪	೪೫	೪೬	೪೭	೪೮	೪೯	೫೦	೫೧	೫೨	೫೩	೫೪	೫೫	೫೬	೫೭	೫೮	೫೯	೬೦	೬೧	೬೨	೬೩	೬೪	೬೫	೬೬	೬೭	೬೮	೬೯	೭೦	೭೧	೭೨	೭೩	೭೪	೭೫	೭೬	೭೭	೭೮	೭೯	೮೦	೮೧	೮೨	೮೩	೮೪	೮೫	೮೬	೮೭	೮೮	೮೯	೯೦	೯೧	೯೨	೯೩	೯೪	೯೫	೯೬	೯೭	೯೮	೯೯	೧೦೦													
೧೦೦	೧೦೧	೧೦೨	೧೦೩	೧೦೪	೧೦೫	೧೦೬	೧೦೭	೧೦೮	೧೦೯	೧೧೦	೧೧೧	೧೧೨	೧೧೩	೧೧೪	೧೧೫	೧೧೬	೧೧೭	೧೧೮	೧೧೯	೧೨೦	೧೨೧	೧೨೨	೧೨೩	೧೨೪	೧೨೫	೧೨೬	೧೨೭	೧೨೮	೧೨೯	೧೩೦	೧೩೧	೧೩೨	೧೩೩	೧೩೪	೧೩೫	೧೩೬	೧೩೭	೧೩೮	೧೩೯	೧೪೦	೧೪೧	೧೪೨	೧೪೩	೧೪೪	೧೪೫	೧೪೬	೧೪೭	೧೪೮	೧೪೯	೧೫೦	೧೫೧	೧೫೨	೧೫೩	೧೫೪	೧೫೫	೧೫೬	೧೫೭	೧೫೮	೧೫೯	೧೬೦	೧೬೧	೧೬೨	೧೬೩	೧೬೪	೧೬೫	೧೬೬	೧೬೭	೧೬೮	೧೬೯	೧೭೦	೧೭೧	೧೭೨	೧೭೩	೧೭೪	೧೭೫	೧೭೬	೧೭೭	೧೭೮	೧೭೯	೧೮೦	೧೮೧	೧೮೨	೧೮೩	೧೮೪	೧೮೫	೧೮೬	೧೮೭	೧೮೮	೧೮೯	೧೯೦	೧೯೧	೧೯೨	೧೯೩	೧೯೪	೧೯೫	೧೯೬	೧೯೭	೧೯೮	೧೯೯	೨೦೦

౧౪	౧౭	౨౫	౧౬	౧౮	౨౫	౧౮	౧౯	౩౪౨
౧౪	౨౮	౨౫	౧౬	౧౯	౩౦౪	౧౮	౨౦	౩౬౦
౧౪	౧౯	౨౬౬	౧౬	౨౦	౩౨౦	౧౯	౧౧	౨౦౯
౧౪	౨౦	౨౫౦	౧౭	౧౧	౧౮౭	౧౯	౧౨	౨౬౮
౧౫	౧౧	౧౬౫	౧౭	౧౨	౨౦౪	౧౯	౧౩	౨౪౭
౧౫	౧౨	౧౮౦	౧౭	౧౩	౨౨౧	౧౯	౧౪	౨౬౬
౧౫	౧౩	౧౯౫	౧౭	౧౪	౨౩౮	౧౯	౧౫	౨౮౫
౧౫	౧౪	౨౧౦	౧౭	౧౫	౨౫౫	౧౯	౧౬	౩౦౪
౧౫	౧౫	౨౨౫	౧౭	౧౬	౨౭౨	౧౯	౧౭	౩౨౩
౧౫	౧౬	౨౪౦	౧౭	౧౭	౨౮౯	౧౯	౧౮	౩౪౨
౧౫	౧౭	౨౫౫	౧౭	౧౮	౩౦౬	౧౯	౧౯	౩౬౧
౧౫	౧౮	౨౭౦	౧౭	౧౯	౩౨౩	౧౯	౨౦	౩౮౦
౧౫	౧౯	౨౮౫	౧౭	౨౦	౩౪౦	౨౦	౧౧	౨౨౦
౧౫	౨౦	౩౦౦	౧౮	౧౧	౧౯౮	౨౦	౧౨	౨౪౦
౧౬	౧౧	౧౭౬	౧౮	౧౨	౨౧౬	౨౦	౧౩	౨౬౦
౧౬	౧౨	౧౯౨	౧౮	౧౩	౨౩౪	౨౦	౧౪	౨౮౦
౧౬	౧౩	౨౦౮	౧౮	౧౪	౨౫౨	౨౦	౧౬	౩౨౦
౧౬	౧౪	౨౨౪	౧౮	౧౫	౨౭౦	౨౦	౧౭	౩౪౦
౧౬	౧౫	౨౪౦	౧౮	౧౬	౨౮౮	౨౦	౧౮	౩౬౦
౧౬	౧౬	౨౫౬	౧౮	౧౭	౩౦౬	౨౦	౧౯	౩౮౦
౧౬	౧౭	౨౭౨	౧౮	౧౮	౩౨౪	౨౦	౨౦	౪౦౦

ముప్పాతికలు.

౧	౫	౧౫	౩౦	౫	౨౨౫
౧౦	౫	౫	౨౦	౫	౧౫
౧౦౦	౫	౨౫	౩౦౦	౫	౨౨౫
౧౦౦౦	౫	౨౫	౩౦౦౦	౫	౨౨౫
౧౦౦౦౦	౫	౨౫	౩౦౦౦౦	౫	౨౨౫
౩	౫	౨౪౦	౫	౩౦	

శ్చ		ని	౨	ఁ	12	౮000	౭౧౫౧౦
శ్చ0		౧౨౫	౨0	ఁ	3౫	౯	౭ ౧౫౭
శ్చ00		౧౨౫	౨00	ఁ	3౭౫	౯0	౭౧౬౫౭
శ్చ000		౧౨౫0	౨000	ఁ	3౭౫	౯00	౭౧౬౮౭
ఁ		౧౫	3	ఁ	౫-	౯	వే ౭౧౬౮౭౫
ఁ0		౧౫	30	ఁ	౫౫౭	౧0వే	౭ ౧౮౭౫
ఁ00		౧౫0	300	ఁ	౫=1		పరకలు.
ఁ000		౧౫00	3000	ఁ	౫=౨౫		
ఠ		౧౫	౪	ఁ	౫	౧	౭ ౭
ఠ0		౧౭౫	౪0	ఁ	౭౫	౧00	౭ ౧౧
ఠ00		౧౭౫	౪00	ఁ	౭౫	౧000	౭ ౧౨౫
ఠ000		౧౭౫0	౪000	ఁ	౭౫0		
ఠ		౨	౫	ఁ	౫౭	౨0	౭ ౨౫
ఠ0		౨0	౫0	ఁ	౯1౭	౨00	౭ ౨౫
ఠ00		౨00	౫00	ఁ	౯౭౫	౨000	౭ ౨౫0
ఠ000		౨000	౫000	ఁ	౯3౭౫	3	౭ 1౭
ఠ		౨	౬	ఁ	౧౭	30	౭ 3౫
ఠ0		౨౨౫	౬0	ఁ	౧౧	300	౭ 3౭౫
ఠ00		౨౨౫	౬00	ఁ	౧౧౨౫	3000	౭ 3౭౫
ఠ000		౨౨౫0	౬000	ఁ	౧౧౨౫	౪	౭ ౫
౧0 వే		౨౫00	౭	ఁ	౧1-	౪0	౭ ౫
మువ్వీ	సములు.		౭0	ఁ	౧3౭	౪00	౭ ౫0
			౭00	ఁ	౧3౧	౪000	౭ ౫00
౧	ఁ	ఁ	౭	వే	౧3౧౨౫	౫	౭ ౫౭
౧0	ఁ	౧౫౭	౮	ఁ	౧౫	౫0	౭ ౬1
౧00	ఁ	౧౮౫	౮0	ఁ	౧౫	౫00	౭ ౬౨౫
౧0 వే	ఁ	౧౮౭౫	౮00	ఁ	౧౫0	౫000	౭ ౬౨౫

2	య	1-1	8	4	2	100	1	24
20	య	3102	80	4	11	1000	1	104-
200	య	3200	800	4	124	10000	1	1042
2000	య	3302	8000	4	124	1	1	4
౮	య	12	8	4	24	10	1	1-
౮0	య	200	80	4	104-	100	1	32
౮00	య	3200	800	4	1042	1000	1	311
౮000	య	3300	8000	4	1042	3	1	య
౯	య	12	9	4	2	30	1	124
౯0	య	824	90	4	1042	300	1	842
౯00	య	824	900	4	1042	3000	1	3242
౯000	య	824	9000	4	1042	౪	1	-
౯ వేయి	౪	౧౦౪౨	9	4	24	౪0	1	42
౧0వే	య	౪౨౮౪	20	4	22	౪00	1	21
అరవీసము			200	4	౧౦౪౨	౪000	1	౪౨౪
౧	4	4	2000	4	౧౦౪౪	౪	1	-1
౧0	4	1-	౮	4	1	౪0	1	య04
౧00	4	32	౮0	4	24	౪00	1	2య-
౧000	4	311	౮00	4	24	౪000	1	2౮2
౨	4	-	౮000	4	౨౪0	౬	1	-4
౨0	4	42	౯	4	104	౬0	1	య2
౨00	4	౬1	౯0	4	2య-	౬00	1	౯12
౨000	4	౬24	౯00	4	౨౮2	౬000	1	౯2య
3	4	-4	౯000	4	౨౮2	2	1	-య
30	4	య2	౧0వే	4	3024	20	1	౧-4
300	4	౯12	కానులు			200	1	౧0య2
3000	4	౯3య	౧	1	1	2000	1	౧0౯12

౮		౭	౧౭	౪	౮౪	౧౨	౭	౧౪
౮౦		౧౧	౧౮	౪	౯	౧౩	౭	౧౪౭
౮౦౦		౧౨౪	౧౯	౪	౯౪	౧౪	౭	౧౪౪
౮౦౦౦		౧౨౫	౨౦	౪	౧౦	౧౫	౭	౧౪౭
మొత్తము			పాఠికలు			౧౬ ౭ ౨		
౯౦		౧౨౪	౧౧		౨౪	౧౭	౭	౨౭
౯౦౦		౧౪	౧౨		౩	౧౮	౭	౨౧
౯౦౦౦		౧౪౦౪౭	౧౩		౩౧	౧౯	౭	౨౨
౧౦౦౦౦		౧౫౬౧	౧౪		౩౪	౨౦	౭	౨౪
మొత్తము			విసములం			౧౫ ౭ ౨		
౧౧	౪	౮	౧౭		౪	౧౧	-	౪౬
౧౨	౪	౯	౧౮		౪౪	౧౨	-	౪౪
౧౩	౪	౯౪	౧౯		౪౪	౧౩	-	౪౪
౧౪	౪	౧౦౪	౨౦		౫	౧౪	-	౪౭
౧౫	౪	౧౧	మొత్తములు.			౧౫	-	౪౬
౧౬	౪	౧౨	౧౧	౬	౨	౧౬	-	౧
౧౭	౪	౧౩	౧౨	౬	౨	౧౮	-	౧౭
౧౯	౪	౧౪	౧౩	౬	౨౬	౧౯	-	౧౬
౨౦	౪	౧౫	౧౪	౬	౨౪౭	౨౦	-	౧౧
అక్షరములు			౧౫	౬	౨౪	మొత్తములు		
౧౧	౪	౫౪	౧౬	౬	౩	౧౧	౪౬	౪౦
౧౨	౪	౬	౧౮	౬	౩౨	౧౨	౪	౪
౧౩	౪	౬౪	౧౯	౬	౩౪	౧౩	౪	౪
౧౪	౪	౭	౨౦	౬	౩౪	౧౪	౪	౪౭
౧౫	౪	౭౪	పరకలు			౧౫	౪	౪౬
౧౬	౪	౮	౧౧	౭	౧౨	౧౬	౪	౪

౧౭	య	యం	ముప్పాతకలు-	మువ్వీసములు-
౧౮	య	య-౪		
౧౯	య	య౨	య య ౪-	౯ ౯ వీ య
౨౦	య	య౩	య ౪ ౧౭	౯ ౭ క య
			య ౧ ౦౭	౯ - ౦౦వే
అరవీసములు-			య ౯ ౦౭	౯ యక ౦౦వే
			య ౭ ౦-౪	౯ ౪ వీ ౦౦వే
౧౧	౪	౧-౪	య - య	౯ ౧క ౦౦వే
౧౨	౪	౧౭	య య క వీ	పరకలు-
౧౩	౪	౧౭౪	య ౪ వీ	౭ ౭ ౧
౧౪	౪	౧౯	య ౧ క ౦౦	౦౦వే
౧౫	౪	౧౯౪	అరలు-	
౧౬	౪	౪		౭ యక ౦౦వే
౧౭	౪	౪౦౪	౪ ౪ ౧	౭ ౪ వీ ౦౦వే
౧౮	౪	౪-౪	౪ ౧ ౦౭	౭ ౧క ౦౦వే
౧౯	౪	౪-౪	౪ ౯ ౦-౪	వీసములు-
౨౦	౪	౪౭	౪ ౭ ౦-	- య క వే
కానులు-			౪ - ౦వీ	- ౪ వీ వే
			౪ యక క	- ౧ క వే
౧౧	౧	౭య	౪ ౪వీ ౦క	ముక్కానులు-
౧౨	౧	౯	౪ ౧క ౦౦	
౧౩	౧	౯	పాతికలు-	
౧౪	౧	౯౪	౧ -	య యక వే
౧౫	౧	౯య	౯ ౦క	య ౪ వీ వే
౧౬	౧	౧	౭ ౦వీ	య ౧క వే
౧౭	౧	౧౦	౧ ౦క	వీసములు
౧౮	౧	౧౦౪	౧ యక ౦౦	౪ ౪ వీ వే
౧౯	౧	౧౦య	౧ ౪వీ ౦౦	౪ ౧ క వే
౨౦	౧	౧	౧క ౦౦	కానులు-
				౧క వే

సీ॥ ఖర్జురారఫలములు గణితుండుకొని తెచ్చి
 నగపాలు మోహంబు సతికినిచ్చె । నందునాలు
 వపాలునలుగుతమ్మునికిచ్చె నష్టభాగంబిచ్చెనత
 నినతికి । తగతొమ్మిదోపాలు తనయునికిచ్చెను
 తనచేత నాల్గిన్నతిల్లికిచ్చె । మొదటతెచ్చినవె
 న్ని మోహంబుసతికెన్ని భ్రాతకెన్నినానిభార్య
 కెన్ని । తనయునకెన్నిచ్చెదడయకతల్లికి । నా
 లుగెటులారెనయముతోడ । గణితమెరిగినట్టి
 గరణాలబిలిపించి యడుగవలయు దేవ యపన

రముగ॥ (పండు ౨౮౮.

మణుగులెక్కలు-	శేరు గకి ఎత్తురప్ప ౨౮
బారువ గకి-మణుగు ౨౦	పలం గకి ఎత్తురప్ప ౩
మణుగు గకి-వీశలు ౮	శేరు గకి-ఉండడబ్బుల
విశె గకి-శేరు	౪ రెత్తు ౧౮
శేరు గకి-అర్ధశేరు	౨ డాలడబ్బులరెత్తు ౧౬
పావు శేరు	౪ శేరు గకి ఎత్తువరా ౮౦
పలములు	౮ పలం గకి-ఎత్తువరా ౧౦
పలం గకి-తులాల	౩ బారువగకి-రతులు ౪౦౦

మణుగుంకి-రతులు ౨౫	పలాలు	౬౪౦౦
వీశే గికి-రతులు 3౭	మణుగుంకి-శేడు	౪౦
శేడు గికి ౦-1	పలాలు	౭౨౦
పలం గికి రతి 0౪౭	తులాలు	౯౬౦
బారువ గికి-వీశే ౧౬౦	అరతులాలు	౧౯౨౦
శేడులు గికి ౮౦౦	కాలుతులాలు	౩౬౪౦
రూపాక్షగికి-అరరూ ౨	వైసాలు	౧౯౨
పావులాలంకపకడ్పు ౮	అణా గికి-వైసాలు	౧౨
అణాలు ౧౬	వైసా గికి-సెంటు	౧౦౦
గగ గికి- ౪ కి	౧౦ పా ౪ కి	౪౭
మావులు ౨౦	౭ కి	౮౫ పా 1 కి
౫౬ కి ౧౮౫	1౭ కి	2౪ గగ గికి-
౫౭ కి ౧౮౪	1- కి	౬1 రూకలు ౪౫
౫- కి ౧౬1	1 కి	౫౫ కి 33౫
౫ కి ౧౫	౬ కి	3౫ ౪ కి ౨౨౪
౪౬ కి ౧3౫	౭ కి	౨౪ 1 కి ౧౧1
౪౭ కి ౧౨౪	- కి	౧1 ౬ కి ౮1౬
౪- కి ౧౧1	పా౫ కి	౫౬ ౭ కి ౫౪౭

— కి	అయి	ఉత్తరాది కొల	కుంచాలు	౪	
బెంకి	౧౬౫	త- కలముగి	అముంతలు	౮	
మావు గి	౨	పందుములు	అముంతలు	౧౬	
తరాము గి		ఏదుములు	మానికెలు	౩౨	
మావులు	౨౦	ఇద్దన్నిరసలు	తవ్వలు	౬౪	
యి కి	౧౫	తరాకుం	సొలలు	౧౨౮	
౫ కి	౧౦	తరాములు	అడ్డలు	౨౫౬	
1 కి	౫	ఇరసలు	బిట్టు	౫౧౨	
౬ కి	౩౫	కుంచాలు	బారుప గి		
౭ కి	౨౫	అముంత	౧౬౦	మణుగులు	౨౦
— కి	౧1	ముంతలు	౩౨౦	వీసెలు	౧౬౦
గరిశె గి		మానికెలు	౬౪౦	సేరులు	౮౦౦
తరాములు	౪౦౦	తవ్వలు	౧౮౦	పలము	౬౪౦౦
కల గి	౧౨	సొలలు	౨౫౬౦	తులములు	
తరాము గి		అడ్డలు	౫౧౨౦		౧౬౨౦౦
పళ్లు	౮	బిట్టు	౧౦౨౪౦	మణుగు	౧. కి
పడి గి	ఆళా	తరాముగి		వీసెలు	౮
కులు	౮	ఇరసలు	౨	సేరులు	౪౦౬

పలము 320 రతులు 200 పలములు యెక్కు
 తులము 320 సేతుగు 03 రణాపాయము
 వీసెనికి నేర్పు శి రతులు 20, ఎక్కువరహా 00
 పలములు 30 వీసెనికి రతి 32 ములుగు 03
 తులము 020 శేషానికి రతి 42 దడియం 8
 సేతు గు పల పలంకి రతి-1 డిగికి పంచా
 ములు 0 నేరుగు ఉండ నేతులు 2
 తులములు 21 డిబ్బు ఎక్కువ పశేనకచ్చా 2
 పలంకి తులంకి ఎక్కు రణా 20 తులములు 02
 బారువ గి 21. పరహాతులం

కాని 03 గుంటలు 000 తేనుగు కాలమానము
 గుంట 03-చ గజం 28 20విగడియ 0 గడియ
 చ-గ 03-అడుగులు 2 30 గడియ 0ముగుర్తం
 చ-అడుగు 03- చదుర 24 గడియ 0 ఘంట.
 అంగులం 038 3 గుంటలు 0 ఝాము

౧ యూము ౧ దినము
 ౨ దినములు ౧ వారము
 ౩ దినము ౧ పక్షము
 ౪ పక్షములు ౧ నెల
 ౫ నెలలు ౧ ఋతువు
 ౬ ఋతువులు ౧ కాలం
 ౭ కాలం ౧ ఆయనము
 ౮ ఆయనం ౧ ఏడాది
 ౯ ఏండ్లు ౧ పుష్క-కం
 ౧౦ ఇంగ్లీషు కాలమానము.
 ౧౧ నెకండ్లు ౧ మినిట్
 ౧౨ మినిట్ ౧ ఘంట
 ౧౩ ఘంటలు ౧ దినం
 ౧౪ దినములు ౧ వారము
 ౧౫ వారము ఒక నెల
 ౧౬ నెలలు ౧ సంవత్సరం
 ౧౭ దినములు లేక
 ౧౮ వారం ౧ సంవత్సరం

హిందూ దేశమున
 వాడెడు ద్రవ్యమానము
 ౧ కౌసులు ౧ పైస
 ౨ పైసలు ౧ దుడ్డు
 ౩ పైస ౧ అణా
 ౪ అణాలు ౧ రూపా
 ౫ రూపా ౧ పరహా
 ౬ రూప ౧ కరకు పరహా
 ౭ రూప ౧ సవరం
 ౮ రూప ౧ వేరాహారం
 ౯ ఇంగ్లీషు లెక్క
 ౧ పార్తిగులు అరవేని
 ౨ అరవేన్నిలు ౧ పేని
 ౩ పేన్సులు ౧ సిలింగు
 ౪ సిలింగులు ౧ పార్తిజ
 ౫ సిలింగులు ౧ క్రౌను
 ౬ సిలింగులు ౧ పవును
 ౭ సిలింగులు ౧ గిని

అది పిల్లింగునమా ఇడర్	౧ పలములు ౧ నేరు
౧౦ మిల్లులు ౧ నెంట్లు	౪ నేరు లేక ౪౦ పలం
౧౦ నెంట్లు ౧ పార్తింగు	౧ వీసె.
౧౦ పార్తింగులు ౧ పొను	౨ వీశలు లేక ౨౪ పొను
ఇంగ్గీషు ద్రవ్యముతో	లు ౧ మణుగు
హిందూ దేశపు ద్రవ్యము	౨౦ మణుగులు ౧ బారువ
నుసరిపోల్చు విధము.	బాషధంతనానిక లెక్క
౧ పార్తింగునకు ౨ వైసలు	౨౦ గ్రేసులు ౧ స్కూపిల్
౧ వెనికి ౨ వైసలు	౩ స్కూపిల్ ౧ ద్రాము
౧ పిలింగు ౪ రూపాయ	౯ ద్రాములు ౧ బొన్ను
౧ పొను ౧౦ రూపాయ	౧౨ బొన్ను ౧ పొను
లు లేక సవరను	ఇంగ్గీషు తులామానము
హిందూ దేశమునందు	అవర్డుపాయి
వాడుక చేయబడు	౧౬ ద్రాములు ౧ బొన్ను
తనానిక లెక్క.	౧౬ బొన్నులు ౧ పొను
౩౨ గురిగింజలయెత్తు ౧ వ	౧౪ పొనులు ౧ స్టోను
రహాయెత్తు.	౨ స్టోనులు లేక ౨౮ పొ
౧౦ వరహ లెత్తు ౧ పలం	నులు ౧ క్వార్టరు

౧ క్రొత్తకు న హండ్ల
డువేయిట

౨ హండ్ల డువేయిటు
న ట
అవున్ను లెక్క.

౩ అవున్ను న డ్రాము
౪ డ్రాములు న బుడ్డి
బుడ్డి నకి పినె ౪

౫ బుడ్డు న గాలను
గాలం నకి వీసలు ౩
తెనుగులో

ఇంగ్లీషులో ఒక వస్తువు
నుకొలిచే లెక్క.

౩ బెత్తలు న జాస
౨ జాసలు న మూర
౪ మూర న కోసు

౫ కోసులు న ఆమడ
౬ ఆంగులం పావు గజం

౧ ఆంగులం అడుగు
౩ అడుగులు న గజం

౪ గజం న పోలు
౫ పోళ్లు న చెయిను
న చెయిలు లేక ౪౦ పో

ళ్లు న ఫర్లాంగు
౬ ఫర్లాం గులు లేక
౭ గజములు న మైల్

౩ మైళ్లు న లీగు
౪ మైళ్లు న ఆమడ
ఇంగ్లీషువారియేక రా
లెక్క.

౧౦౮ చదురప అడు
గులు న గుంట
౪౦ గుంటలు న ఏకర
ధాన్యంకొలత లెక్క.

౫ పళ్లు న వెద్దమరకము
౬ వెద్దమరకం తొలి

౨ తొట్లు ౧ పల్ల
 ౩ పుట్లు ౧ గరిసె
 గుడ్డలుకొలిచేలెక్క.

౨౫ అంగుళం ౧ నెఇలు
 ౪ నెఇలు ౧ క్వార్టరు
 ౪ క్వార్టరులు ౧ గజం
 హిందూ దేశమునవా
 డుకగలధూమిలెక్క.

౨౪౦౦ చదుర అడుగు
 ౧మ నెలక గ్రవుండు
 ౬౪ చదురపుగజము ౧
 గుంట

౨౪ గ్రవుండు లేక ౧౦౦
 గుంట ౧ కాని
 ౪౫౪ కానులు ౧ చదుర
 హమైలు

౨ ఇంగ్లీషు చదురపుకొలత
 ౧౪౪ చదుర అంగుళం

౧చదురపుటడుగు
 ౯ చదురపుటడుగులు
 ౧చదురపుగజము

3౦| చదురపుగజం ౧ చ
 దురపుపోలు
 ౪౦ పోళ్లు లేక ౧౨౧౦ గ
 జములు ౧ రూద్

౪ రూడ్లు లేక ౪౮౪౦ గ
 జములు ౧ ఏకర
 ౬౪౦ ఏక రాలు ౧చదర

పుమైలు
 నెల్లూరుకొలతధా
 న్యంలెక్కలు.

౨ చిట్లు ౧ అర్థ
 ౨ అర్థలు ౧ మానిక
 ౨ మానికలు ౧ షడి

౨ పళ్లు ౧ ముంత
 ౪ ముంతలు ౧ కుంచం

౨ కుంచములు ౧ ఇరస తులములు=౨౦

౧౨ ముంత ౧ ముక్కుస వినెగికి-తులములు౧౨౦

౧౬ ముంతలు ౧ తరాము గంజాంజిల్లావాడుక.

౨౦ తరాము ౧ పట్టి ౨౪ తులము ౧ ఔన్ను

౫ తరాములు ౧ పొర ౩౦ తులము ౧ పొను

౧౨ తరాములు ౧ కలం ౧౬౪ పొనులు ౧ బస్తా

౪౦౦ తరాములు ౧ గరిజె నెల్లాకుదుడ్డు లెక్క.

సానావిధ లెక్క. ౩ కువ్వలు లేక ౩ దమ్మి

౧౨ వస్తువులు ౧ డజెన్ డీలు ౧ చిన్నడబ్బు

౧౨ డజెన్లు ౧ గ్రోస్ ౪ కువ్వలు ౧ డబ్బు

౨౪ కాగితము ౧ దస్తా ౩ డబ్బులు ౧ అణా

౨౦ దస్తాలు ౧ రీము ౨ అణాలు ౧ రూక లే

౧౦ రీములు ౧ బేలు కబేడ

బాడువగికి-మణుగులు. ౧౬ అణాలు౧౧౫

౨౦ వీసెలు ౧౬౦ ౨ బేడలు ౧ దుగలం

పతిము ౬౪౦౦ ౨ దుగలము౧చవలం

తులములు ౧=౨౦౦ ౨ చవతిం ౧ పావు

మణుగుగికిపలంఠి౨౦ ౨ పావులు ౧ మాడ

౧ మాడలు ౧ వరహో	బొడ్డు-సొమ్ము	లాభం
పచ్చలతరానికెలెక్క.	పక్కలు-లాదం	
౧౨ రతులు ౧ వరాపెత్తు	శొడ-తల్లివం	డ్రీకిపీడ
రవలతరానికెలెక్క.	మోకొలు-సుఖం	
౧ మంజాళి ౧ వరాపెత్తు	పాదం-ప్ర	యాణం
బల్లిపడేశా	స్రము.	పట్టలు-సుఖం
శిరస్సు-కలహం	గోరు-ద్ర	వ్యనష్టం
కుడిచెవిలో. మేలు	వెరవి-రాజ	వర్షనం
ముఖం-పట్టాభిషేకం	వెనెవవి-వ	యం
ముక్కు-వ్యాధి	గుహ్యం-మరణం	
గొంతులో-సంతోషం	వీపు-దననాశం	
రోమ్మున-నొప్పి	కాలివేలు-భయం	
కుడిభుజం-సౌఖ్యం	కన్ను-ద్ర	వ్యం
ఎడమభుజం-స్త్రిభోగం	కుడిచెయ్యి-వ్రేలిలో	
కుడిచెయ్యి-పీడ	స్త్రి	మఖం
ఎడమచెయ్యి-మేలు	ఎడమవ్రేలు-భయం	
కడంపు-ఛాన్యలాభం	ద్రేహము	పడుగెత్తి
రోమ్ము-లాభం	తేదీ	తాయుషు

బల్లిపలుకుఫలం-
 రొమ్ము కు నేతుగాపలికి
 నట్లయి తే తోపం - కుడి
 రొమ్ము ప్రక్కనలాభం -
 ఎడమరొమ్ము ప్రక్కన
 ముఖం - కుడిభుజంసాం
 ముఖాభం - ఎడమభుజం
 స్త్రీ రావడం- బొడ్డుకు
 నెరుగా చావుసంగతి-
 వీఘతానువుండెడి స్థలం
 విడిచిపోవుట.

కరిదినములు-
 చీత్రి నెల ౬ తేది ౧౫
 నైయాళి-౨-౧౬-౧౨
 ఆని నెల-౧-౬
 ఆడి నెల ౨-౧౦-౨౦
 ఆవణి నెల-౨-౯-౨౯
 చెరటాళి నెల-౧౬-౨౯

అల్పిళి నెల-౬-౨౦
 కార్తీక-౧-౧౦-౧౨
 మాగళి-౬-౯-౧౧
 త్రై నెల-౧-౨-౩-౧౧-౧౨
 మాళి నెల-౧౫-౧౯-౧౨
 పంగుణి నెల-౬-౧౫-౧౯
 ఈకరిదినములలో శుభ
 కార్యం చేయకరాడదు
 వారశూలదినములు-
 సోమ.శని-తూర్పు
 మంగళ-బుధ-ఉత్తరం
 శుక్ర -ఆది పడమట
 బృహస్పతి-తక్షణం
 ఈవారశూలదినము
 లలో ప్రయాణంపోకూ
 డదుఅవశ్యం పోవలసిన
 సమయములో సోమ శ
 నిర గడియలకు వెగా

మంగళ - బుధ ౧౧ గడి రాహుకాలములలో
 యవైబృహస్పతివారి కుభకార్యం చేయరా
 గడియకునై భక్తి ఆది మ-

౧౨ గడియకునైగా ప్ర దస్తావేజులకు విశిష్ట
 యాజంప్రవచ్చును. పేజనిర్నయము.

రాహుకాలము. మొదలు వరకు.

ఈగంట	ఈగంట	౧	బృ	౪
మొదలు.	వరకు	౨౪	౪౦	౫౬
ఆ ౪౪ ఘం ౬ వరకు		౧౦౦	౩౦౦	౪౦౦
సో ౭౪ ఘం ౯ వరకు		౩౦౦	౬౦౦	౯౦౦
షు ౩ ఘం ౪౪ వరకు		౧౦౦౦	౨౦౦౦	౩౦౦౦
బు ౧౨ ఘం ౧౪ వరకు		౨౦౦౦	౩౦౦౦	౪౦౦౦
గు ౧౪ ఘం ౩ వరకు		౩౦౦౦	౪౦౦౦	౫౦౦౦
కు ౧౦౪ ఘం ౧౨ వరకు		౪౦౦౦	౫౦౦౦	౬౦౦౦
శని ౯ మం ౧౦౪ వరకు		౫౦౦౦	౬౦౦౦	౭౦౦౦

వెన్నింటినినానావ
 తి ౧౦౦ కైనా తిండుని
 కైనా రచ్చిం లాక
 జేడ్చి కొనవలయును.

పుడష సాము గ్రి కలక్షణము.

మాదపులికు నేత్రలలాటపక్షములు వికారము
 గానుంటే భాగ్యవంతు డగును. పావకర వో

స్వజిహ్వలుయెఱుపుగలిగి మృదువుగానుంటే ధన
 వంతుడగును- అరిచేతులుకఠినముగానుంటే దు
 రాచారుడగును- మృదువుగానుంటే ధనవంతు
 డగును- వెడల్పుపాదములు నిడివిగలవేళ్లు అం
 తినపిఱుదులు కుకుచహస్తములుకలిగితే దరిదు
 డాను- పాదములయొక్క బొటనవేలికి రెండ
 వవేలున్ను చేతి చిటికినవేలు పక్కవేలిమా
 డవరేఖకు యెచ్చియుంటే ఆయుర్వృద్ధిన్నిమి
 క్కిలిస్త్రీ భోగములున్ను కలుగును- హస్తముల
 యొక్క గోళ్లు తెలుపవచ్చి కలిగియుంటే దా
 రివ్యధుఃఖుడగును- అరిచేయి పల్లములేక మి
 ఱుగానుంటే ధూస్థి కలుగును- విశాలముగా
 నుంటే ధనవంతుడగును- నలుపు తెలుపుగా నుం
 టే దరిదుఱాను- చిటికినవేలి అడుగుననుండి
 రెండవవేలివర్యంతము పొయ్యేరేఖకు ఖండరే
 ఖలుంటే కీర్తివంతు డగును- వెద్దవ్రేలియ
 డుగుననుండి పొయ్యేరేఖకు ఖండములు లేకుంటే
 కీర్తివంతుడగును- వెద్దవ్రేలికి మధ్య గోధుమవ

లే రేఖయుంటె బోగవంతుడగును. భిన్న రేఖలుంటె
 రోగవంతుడగును. హస్తములయందు రేఖలుంటె
 దుఃఖుడగును. తేఖలేకుంటె ధరిద్రుడౌను
 యెరుపుకలిగి స్వల్ప రేఖలుండిన భాగ్యవంతుడౌ
 ను. అంగుష్ఠమూలమునుంచి బిణ్ణికినవ్రేలికి రెం
 డవవ్రేలువరకు యెరుపుకలిగి ఖండములేక రేఖ
 యుండిన ధనవంతుడై గంం సం॥ లుండును-ఖం
 డమునలుపు గలిగిన సదాదుఃఖిగానుండును. హ
 స్తపాద ములయందు మకరమువలె చామరము
 వలె పద్మమువలె శంఖమువలె మత్స్యము వలె
 అంకుశమువలె చక్రాకారముగా రేఖలుండిన
 వ్రభువగును. వ్రేళ్లలో సూర్ధ్వ రేఖలుంటె భాగ్య
 వంతుడౌను. గోధుమరేఖక్రింద ౫ రేఖలుండిన
 ఖిక్కిలి సంతానముకలదు. తక్కువవడిన స్వ
 ల్ప సంతానముకలదు. ఖండముకలిగిన స్వల్ప
 యుస్సు సంతానముకలుగును. లలాటమునందు
 ౫ రేఖలుండిన గంం సంవత్సరములు ౪ రేఖలుం
 డిన ౮౦ సంవత్సరములు ౩ రేఖలుండిన ౬౦ సం॥

వత్సరములు ౨ రేఖలుండిన ౩౦ సంవత్సరములు
౧ రేఖముండిన ౨౦ సంవత్సరమును శూన్యమ
యిన ౧౨ సంవత్సరములు ఆయుస్సు కలుగును.

స్త్రీ సాముద్రి కలక్షణము.

కాలబిణికినవ్రేళ్లు భూమిలో తగలక యుండి
న జార స్త్రీ యకాను పాదము భూమిలో వెంపక
పాదకలవలెనుండిన విధవయకాను. పాడమి య
దురునట్లు నడిచే స్త్రీ కాలివ్రేళ్లు కురచగా నుండి
న ఆ స్త్రీ నివివాహము జేసుకొన్నపురుషునికి ధన
హీనతయు దుఃఖమును కలుగును. మోకాలి ది
గువ రోదుముగల స్త్రీ కివుడుషహీనత గలుగును.
తొడలయందు భుజములయందు వెంట్రుకలుగల
స్త్రీ జార చోరత్వముగలిగి విధవయకాను. కంఠ
మునందు సుడియుండిన విధవయవగును. లలాట
ము పిచ్చులువిట్లయందు సుడియుండిన జార స్త్రీ
యకాను- చనుగవలు వెకవి కంఠస్థళము చెవు
లువిట్లతో రోమములుండిన సుకతేచ్చగల స్త్రీ

యగును- మినములుప్రకృతవెంట్రుకలుగల స్త్రీ
 దుశ్చరితయగును కప్పవలెకడుపుగల స్త్రీ భా
 గ్యవంతురాతాను- కంఠము కురుచయైన స్త్రీ గ
 ర్వముచేత పురుషుని లక్ష్మ్యవెట్టక దరిదురాలై
 యుండును- నిడివిమెడగల స్త్రీ తనతల్లిగారిల్లు
 నసింపజేయును కంఠమునందు మాడు రేఖలు
 గల స్త్రీ భాగ్యవంతురాతాను- నేత్రములు మిణ
 కరింతలుగల స్త్రీ అతిజాకిణియకాను- పలువరస
 సమముగాక నిడివిగా విశాలముగా యుండిన
 స్త్రీ పతితో కలిసింనుచునుండును- కన్నబొమ్మ
 లుబ్ధాలతలు ముక్కులలాటము కురుచవెంట్రు
 కలుగల స్త్రీ సంపన్నురాతాను- యెఱ్ఱుని వెంట్రు
 కలు సురటవెంట్రుకలువచ్చని రెప్పవెంట్రుకలు
 గల స్త్రీ దరిద్రురాతాను.

ధర్మరాజుకు భీష్మాచార్యులుపదేశించిన సహ
 దేవశాస్త్రము స్వప్నంబున మరణచిహ్నములు.

1- ఒకడు త్రోవనడచునపుడు తననిడతనకు
 గాననియెడల ౧౨ నెలలో మరణము జెందును.

2- స్వస్నంబున తన ముఖమును అర్ధముండుచూచునపుడు తన శిరము తనకు తెలియక బోయినవిభూతి వ్రాసిన పంజారమును నీచు కుప్పెంట్రుకలువట్టియీత్చినట్లును యెఱ్ఱివోతి వేటకుక-పాలిదుష్టరాక్షసులను ప్రలిదినముచూచినను నొక సంపత్సరములలో మృత్యుబొందును.

3- దారిలో నడచునపుడు పోవుచున్న సూర్యుడు కంటికి తేడిస్సుమరిగి వృత్తముగా కనుబడిన ౧౦ పూసములలో మరణముగలుగును.

4- భూమిలో నడచునపుడు చూపుకు తన శిరము రెండుగా తన నీడలో తోచెనేని ౮ పూసములలో మరణము సిద్ధమగును.

5- తన గృహమందు వానర గార్దభము వుండినట్లై స ౬ పూసములలో మరణముగలుగును.

6 గర్భకునకముపందిమూడును కగాయుచు తరుముకొనివచ్చినను ౨ నెలలో మరణమౌను-

7- ఏవస్తువును చూచినను ఒకటిపది గావ్యత్యస్తముగా దేదరి కండ్లకు భ్రమగలిగిన వొక నెల

లోమరణము॥ 8- తాను త్రోవ నడుచుచుండగ పడుపల్లములో బడినట్టును చుట్టనితలవిరబోసుకొని ఆడినట్టును వొకడుతన్ను రాళ్లు తీసికొనినట్లు కనుబడినను పొరుచుండెడినచులను నముర్రమును యెండినట్లుగానబడినట్లుతోచిన వొక నెలలోమరణము సిద్ధమగును॥

9- నదిలో తటాకమందు స్నానము చేసి ద్రేహము తుడుచుకోక మునుపు హటము జెట్టినట్లు రొమ్మునమంటగలిగెనేని ౧౫ దినముననశించును॥

10- తనయులకు తానుండునపు కు ప్రకాశము గ వెలుగుచుండు దీపమావత్తి ఖండముగా ఖండించినట్లు తేజస్వంతయు క్రిందపడి దీపపుస్తంభము మొండెముగాచీకటియై యుండినను ౫ దినములలో మృత్యుబొందును॥

11- ఆకాశమందలి గర్భ కాకి తన ముఖమందు పొడిచినట్లు తోచినయెడల ౪ దినములలో మరణమగును॥

12- మఱియు తనకంటికి రెండువెంకాళ్లు

మొకలు రెండుపాదములవరకు యోషిధము గా
 జూచినను అగుపడక మొండెముగాయుండెనే
 నిరెండపదినమే మరణమనిసుబ్రహ్మణ్యుడు అగ
 స్తుల్యులను దేవతలవలె గన్నాశ్రయించిన ధర్మరా
 జునకు భీష్ముడు సుతసతమ్ముడగు ఆజ్ఞానునకు ధ
 ర్మరాజును దేశించిరి॥

13 స్కన్ధి స్త్రీ తలవికబోసుకొనినవ్యచుసరస
 ముగా పూటగాడంచు తన సమీపమునకు వచ్చి
 దహించి భుజినుమీర యొక్క-కొని యెనుము
 పలెకబ్బించగా చూచినట్లయిన ఆదినమే మరణ
 ముసిద్ధించును॥

స్వప్నంబునకుభాభుభవిష్టంబులు-

1- నిరుగులుగుంపును గుఱుముల గుమియును
 ధర్మతథలు పుష్పవనములు శంఖము దీపమును
 సూక్ష్మనితోగూడిన చంద్రునిని స్వప్నమందుగ
 నిన మఱియు సృత్తిరూచినిజింకను దేవతలనుప
 స్వతమును చిలికిన చల్లనుతనిగానీ ౧౨ను జూచి
 ననువు త్తమమగును-

2. వరమువనించ గాచరాచినను ముచ్చి క్రొత్తప
 స్ర ముసుధరించినట్లును పరిశుద్ధమైన స్త్రీవస్త్ర
 ముధరించిన స్త్రీని చూచినను రాజులు యుద్ధిరి
 చినట్లును కొలుకకంఠుగల వేశ్యగృహముకు
 ప్రవేశించినను కొండెక్కామాగళము గుండెను
 ను పంచపాండవులకథ చదివినను వరియు పాప
 లకు గలిగెను సుముఖులు జెయును.

3. వాకరువచ్చి పిలిచినను ము వెండ్లు గను వని
 తలయందు చముడుంకగ అశ్రులు పడినను
 నయెక్కవేగమున తోపినచిన విముఖులు
 క్రిందపడియుండు ఎనుగను యెఱు
 మునుతలమీద వచ్చి తక్కులు వెకానునట్లును వ్యభి
 ముగని సశత్రులవలె వ్యాధి సంభవించును.

4. తానుకొలుకక క్రొత్తను గూర్చు త్తరపువ
 క్కుమపోయినను పసువు ఆకుపక్కలు వెండు
 సినను చేతితో ఆకాశమును అంకితముగాను స
 ముద్రపరివేషితమగు భూమింకలమేలు వాచగు
 ను పరిశుద్ధులు యశనికు కాయను చెడుకును

జూచినను దోషములేని మగబిడ్డగలుగును పుష్ప
వనమునకుపోయి పుష్పములెత్తినట్లును అగుప
డినయెడల అడవిబిడ్డగలుగును.

5. కాకిని స్వప్నమందుజూచిన ఐశ్వర్యముతో
లగును పందినిజూచిన కష్టమధికమగును యెను
ముకునకముగద్దను జూచినమంచిచికాదు చేతిప్పిల్ల
ను కలసినట్లుజూచిన నానాటికి నాశముగల్గును
గార్త్యస్యమువదలిన సన్యాసి ఐనటుల స్వప్న
ముగనినవాడు ఇందునివలె సుఖముబొందును.

6. తానుండు ఇల్లుతగలబడివెల్లమండునట్లు న
గుపడిన అపరంజి తనచేత నవ్వుచుండును అడ
విలో వేటాడినట్లు గనుబడినవాహసములు వచ్చి
చేరును ఆకాశము యిడిసినట్లుజూచినట్లై నబలు
దుఃఖముసిద్ధించునువివాహము జేసినట్లుకనుబడిన
అనేకవిధసం దేహమునుగలిగిహానిగల్గును.

7. స్వప్నముతోతానుపాదరక్షలుజూచిననుకా
లుకువుంచుకొని నడిచినను మనస్సులోని వ్యసన
ముతోలగినట్లుతోచినరాజువలెసుఖించును.

బాలురకు ప్రశ్న లెక్కలు.

1. ఓబాలులారా టెంకాయచెట్టు గకి-కాయలు గల వంతున ౨౧ చెట్లకుకాయలు మొత్తమెంత జెప్పుము-ఉ గాహరణము.

2. ఓబాలులారా ఒకమనిషికి ఒక దినమునకు కరాలి ౨ అణా ౮ వైవంతున ౧౯ మనుష్యులకు కరాలి మొత్తమెంత జెప్పుము.

3. ఓబాలులారా దినము గకి ఒకమనిషికి కరాలి 3౨ గంపైసలవంతున ౨౧ రూ ౬౨ ఎన్నిమనుష్యులకు కరాలియిప్పవచ్చును చెప్పుము.

4. ఓబాలులారా ఒకజాంపండులోపల విత్తులు ౬౪ వుండినయెడల ౨౭ పండ్లకు విత్తులు మొత్తమెంత చెప్పుము.

5. ఓబాలులారా మామిడిపండ్లు నూరు వెల ౬ అ. ౮పై. వెలబతే గాగం పండ్లకు క్రయమెంతమొత్తంచెప్పుము.

6. ఓబాలులారా ఒకడికి జేజమ్మ యిచ్చినది 3౨౧. ౧౧పై. అవ్వయిచ్చినది ౧౦౦. ౮. ౫.

తాతయిచ్చినది ౧ అ. ౯ వై. తండ్రయిచ్చినది
౧ అ- ౬ వై తల్లియిచ్చినది. ౫ అ- ౯ వై. అం
తామొత్తమొంతచెప్పుము.

7- ఓబాలులారా ఒకముత్యాలసరము ౧కి ౭౨
ముత్యములు వుండినయెడల ౨౩= సరములకు
యెన్నిముత్యములు చెప్పుము.

8, ఓబాలులారా ౩౦ రూ. ౧౪ అ- ౧౦ మను
ష్యులకుయివ్వము ఒకమనిసి. ౧కి- ఎంతమొత్తం

9. మంచిపగడములకుచ్చు ౧కి ౨రూ- ౬ అ.
- - - - - ధరబలే ౧౭= కుచ్చులకు మొత్తమొంత-

10- ఓబా అరటిపండ్లుగొల ౧కి ౪౩= పండ్లు
వుండినయెడల ౭౬ గొలలకు పండ్లమొత్తమొంత

11- ఓబాలులారా ఒకమామిడిచెట్టులో మా
మిడిలకు ౧౧౭౨ కాయలు ౯౬౩ పండ్లు ౬౩=
౨౩ చెట్లకు ఆకులెన్ని కాయలెన్ని పండ్లెన్ని.

12- ౧౦ అడుగుల కొట్డిఱ్ఱుంటికి ౨=౩౯ వెం
కులు వైకప్పు ఉండినయెడల ౨౪ కొట్లకు ఎన్ని
వెంకులుకొవలయును మొత్తంచెప్పుము.

13- ఓబాపాలారా కెప్పు. శిశు మనుష్యులకు
ఇచ్చినయెడల మనిషి గకి భాగమెంత-

14- ఓ బా రా మంచిబెల్లంవీసె గకి ౨౦-౬ పై-
ధర ఐతే గకె వీసెలకు ధరఎంత గపలం ఏమివెల-

15- ఓబాపెంకాయగంకికప్పు ౬ అ - ౩ పై-
వెల ఐతే గకె కాయలకు ధరఎంత-

16- అడుగు గకి-చదురానికి చదురము గ౨
రాళ్లం అయితే శిశు గకె చదుర అడుగులకు యెన్ని
రాళ్లం కావలయును చెప్పుము-

17- మలై పూలు ఒకపడి గకి ౨ అ-౨ పై ధర
ఐతే శిశు పళ్లకు ధర యెంత-

18 ఒకపడి బియ్యము ౨ అ ౬ పై - వెల యెంతే
శిశు రూపాయలకు యెన్ని పళ్లం కొనవచ్చును

19- ఒక గుమ్మడి పండులో శిశు విత్తులు వుండేన
యెడల గకె పండ్లకు యెన్ని విత్తులు వుండను

20- ఒక సేరు గకి రాగి ౪ అ - ౧ పై - వెల యెంతే
శిశు సేరులకు ధర యెంత ౨౩ రూపాయలకు యె
న్ని సేరు కొనవచ్చును చెప్పుము-

21- ఒక ప్రభువునకు ౧౦౦౦౦౦౦౦ - ఆస్తివుండెన
 ఎడల ఒక కకాతురు వెండికి 33౨ యు - నెలవు చేసి
 నురియొక కకాతిరికి ౬౮౪ యు - నెలవు చేసితనకు
 కొమాకులు ౯ మందికి కొడుకు ౧కి ఎంత భాగం-

22- బిడ్డలారా ౪౪ యు - యలకు వైనలుయె
 న్ని కాలణాలుయెన్ని అర్థణాలుయెన్ని అణాలు
 యెన్ని ౯౮౪32 అణాలకు రూపాయలుయెన్ని

23- మీతాత నీవద్ద ౪౪౪ - ౧3౨ - ఇచ్చికలకండ
 గడు - 3౨ గ్రాక్షపండు ౨౪ ౪౨ - ౪౨ - ముంత
 వరామిడిపప్పు గడు - ౧౪౨ - ౧౧౨ - తీసుకొని
 రమ్మనిన ఎడల మిగత నీవద్ద వుండవలసినది ఎంత-

24- ఓబిడ్డలారా పొగబండి అణానికి ౬ మెళ్లు
 పోతే ౨౪ - ౧3౨ - ౯౨ ఎన్ని మెళ్లు పోవచ్చును-

25- పొగబండి ౧ ఘంటకు ౨౪ మెళ్లు పోతే
 ౬3౪ ఘంటలకుయెన్ని మెళ్లు పోవచ్చును-

26- ఒక సవరను గకి ౨ వరావుత్తు ౧౪౪ - ౯౨
 3౨ - వంతున వరావుత్తు గకి గురిగింజలు 3౨ వంతు
 న ౧ వరాయెత్తు ౯ గురిగింజలకు ధరయెంత-

బారువ గీ ధర వరాలు.	మణుగు గీ ధర యెంత.	వీసె గీ ధర యెంత.	రతి గీ ధర యెంత.
	క- ల- ప్రి.	క- ల- ప్రి.	రు- ల- ప్రి.
౧౦౦	౧౦౨	౧౦౨	౧౦౦
౯౫	౧౦౧	౧౦౧	౧౦౦
౯౦	౧౦౦	౧౦౦	౧౦౦
౮౫	౯౯	౯౯	౧౦౦
౮౦	౯౮	౯౮	౧౦౦
౭౫	౯౭	౯౭	౧౦౦
౭౦	౯౬	౯౬	౧౦౦
౬౫	౯౫	౯౫	౧౦౦
౬౦	౯౪	౯౪	౧౦౦
౫౫	౯౩	౯౩	౧౦౦
౫౦	౯౨	౯౨	౧౦౦
౪౫	౯౧	౯౧	౧౦౦
౪౦	౯౦	౯౦	౧౦౦
౩౫	౮౯	౮౯	౧౦౦
౩౦	౮౮	౮౮	౧౦౦
౨౫	౮౭	౮౭	౧౦౦
౨౦	౮౬	౮౬	౧౦౦
౧౫	౮౫	౮౫	౧౦౦
౧౦	౮౪	౮౪	౧౦౦

నిత్యనక్షత్రమును చేప్పేటందుకుసూత్రము.

ఆ॥ చనినమాసములను చయ్యనరెట్లించి గత
దినంబులందుగలయగగాడి । యశ్వని మొదలుగ
నవిలెక్కబెట్టిన । నిత్యతారవచ్చునిజముగాను॥
ఉత్తరములువ్రాయుటకుసూత్రము.

చ॥ అధిపతిసంధివిగ్రహ రహస్యపు రేఖలువ్రా
యుమన్నచో నిధిరసపావకాష్టశరనేత్రనగాం
బుధిచంద్రసంఖ్యలక । బుధనుతనిల్పియందులకు
బూర్వము తొమ్మిది సెత్తివ్రాయుడి । బధికులు
మాగలంఘులును బాలుకు వృద్ధులు మెచ్చన
టుగాక॥

సీ॥ అర్చకుండొకడు దివ్యాబ్జముల్లోనివచ్చి ।
మాడమ్యతస్థానమునకు జేర్చి । తొలిదేవళంబు
ముంగలికొలంకునదోగ । జేతిపువ్వులుయథాస్థి
తిరలిర్పనందుగొన్నిటినిదైత్యారికినర్పించ । శ
షమాగుడితటాకమునముంప । చతస్సానములరె
ట్టదనరబూర్వపురీతి । నర్పించియవలికోశంబు
వలసది గుణ మైన మొదలిదీకునబరమేశు । బూ

జనేసిమిగులుపూలుగుళ్ల | మూటరెంటనొకట
 నాగివృద్ధిగానుంచె | తొలుత నెన్నిదెచ్చెతోయ
 జములు|| పుష్పములు మొత్తం-౧౧౧.

ఇందుకుసూత్రము.

క|| తిరమగువ్రసూనవృద్ధులు | వరుసనువిఖి
 యించియంశవగ౯ంబుబర | స్పరగుణితంబైనను
 గన | బరగుంబూజాప్రసూనపటలంబనఘా||

క|| మున్నూటకువదివూడలు | యెన్నగబది
 యుంగరంబులెంతెంతోబటు౯ | డెన్నాళ్లజీతమ
 డిగిస | నన్నాళ్లకునుంగరంబులారాజిచ్చు౯||

ఇందుకుసూత్రము — ఆ|| ఒకటి రెండు మూ
 డునొనరంగనాల్గిడి | యవియుబెట్టిసున్నలమర
 బెట్టి | నూరుబెట్టిపిదపనూటయేబదిబెట్టి | ఉంగ
 రములయెత్తు తెరుగవచ్చు—ఉంగరములయెత్తు-

౧ ౨ ౩ ౪ ౧౦ ౨౦ ౩౦ ౪౦ ౧౦౦ ౧౫౦.

క|| ఇడురాశిమూటిలోపల | గడనడుమగుణం
 చిరాశిగైకొనిమొదల౯ | వడిబాలుగొన్నలబ్ధము
 బుడమింద్రైరాశిఫలముబుధజనవినుతా.

పుట్టి ౧కి వరహాలు ౪ చొప్పున ౨౫ వరహాలకు యెన్నిపుట్టుకొసవచ్చును- ఉ ౬| పుట్టు.

ఇకను కాలవ్యవహారంబులు — కాలంబనగా పోయెనువచ్చెను ఇవిమొదలైన వ్యవహారంబులకు గారణంబైనభగవత్స్వరూపంబెకాలంబుఅట్టికాలంబుండంబైనచు గ్రహరాశి నక్షత్రాద్యా తకంబైజ్యోతిశ్చక్రంబునందు దిగుగుచున్న చంద్రసూర్యగతులంబట్టి యఖండ కాలమునందు ఖండకల్పనంబు జేసి జనులువ్యవహారంబు జరిగించుటవలన నావ్యవహారంబుల దెలియజేయబడుచున్నవి. అ దెట్లనినమనుష్యుని ౬ రెప్పపాట్లకాలము ౧ విగడియ ౬౦ విగడియలు ౧ గడియ ౭౫ గడియ ౧ ఝాము ౮ ఝాములు ౧ రాత్రిపగలు ఇ దేతిదియండ్లు ఇటువంటితిధులు ౧౫ ఐతే ౧ పక్షము ౨ పక్షములు ౧ నెల ఇదే పితృదేవతలకు నొకయ హోరారాత్రము ౨ నెలలు ౧ ఋతువు ౩ ఋతువులు ౧ అయనము ౨ అయనములు ౧ ఏడాది ఇదే దేవతలకు నొకయ హోరారా

త్రముయిట్టి గం సంవత్సరములైన యొకమను
స్యవఠానము ఇట్లేపితృ దేవతలకును దేవతలకును
వారివారి యహేచారాత్రములచేత వారివారికి
పక్షములుమాసములు ఋతువులు ఆయనములు
సంవత్సరములని నేరుగవగినవి.

సంవత్సరములు ౬౦—ప్రభవ-విభవ-శుక్ల - ప్ర
మోచూత ప్రజోత్పత్తి-ఆంగీరస-శ్రీముఖ- భవ-
యువ-ధాతు-ఈశ్వర-బహుధాన్య-ప్రమాది - వి
క్రమ-విషు-చిత్రభాను-స్వభాను-తారణ- పాధి-
వ-వ్యయ-సర్వజిత్తు-సర్వధారి-విరోధి - వికృతి-
ఖర-నందన-విజయ-జయ-మన్మథ-దున్ముఖి - హే
విళంబి-విళంబి-వికారి-శార్వరి-ప్లవ - శుభకృతు-
శోభకృతు-కోధి-విశ్వావశు-పరాభవ - ప్లవంగ-
కీలక-సామ్య-సాధారణ-విరోధికృతు - పరీభావి-
ప్రమాదీచ-ఆనంద-రాక్షస-నల- పింగళ - కాళ
యు క్తి-సిద్ధాచ్ర-రౌద్రీ-దున్ముఖి-దుందుభి - రుధి
రోద్ధారి-౩ క్తాక్షి-కోధన-అక్షయ.

ఈఅక్షువదిన్ని ప్రతిసంవత్సరములనామములు.

అ య న ము లు ౨.

ఉ త్ర రా య గ ము - వ క్షీణా య గ ము.

ఋ తు వు లు ౬—వ సంత ఋ తు వు - గ్రీష్మ ఋ తు వు - వషణ్ ఋ తు వు - శ ర దృ తు వు - సో మంత ఋ తు వు - శ శి ఋ తు వు.

తె సు గు నె లు ౧౨—చై త్ర ము - వై శా ఖ ము - జ్యే స్థ ము - అ షా ఢ ము - శ్రా వణ ము - భా ద్ర ప ద ము - ఆ శ్వ యు జ ము - కౌ తీ క ము - మా గ శి ర ము - పు ష్య ము - మా ఖ ము - ఫా ల్గుణ ము.

అ ర వ నె లు ౧౨—చి త్రి - వై య్యా శి - ఆ ని - ఆ డి - ఆ ప ని - వె ర తా శి - అ ల్పి శి - కా తి కి - మా గ లి - శ్రే మా శి - పం గు ని.

ఇం గ్లీ ఘ నె లు ౧౨—జ న వ రి - పి బ్ర వ రి - మా ర్చి - ష ప్త ర్ - మే - జు - జు లై - ఆ గ ఘ్ - నె ప్పం బ రు - అ క్టో బ రు - న వం బ రు - డి సం బ రు.

తు ర క నె లు ౧౨—మో హ రం - స ఫ ర్ - ర బ్ధీ ల వ త్ - ర బ్ధీ సా ని - జ మా ది ల వ త్ - జ మా ది సా ని - ర జ బు షా బా త్ - రం జా - ష వ్వా త్ - జి ల కా త్ - జి ల మో ద్.

వారములు ౭.

వారములకు ప్రతి

నానుములు ౭.

ఆదివారము	౧	భానువారము	౧
సోమవారము	౨	ఇందువారము	౨
మంగళవారము	౩	భౌమవారము	౩
బుధవారము	౪	సౌమ్యవారము	౪
బృహస్పతివారము	౫	గురువారము	౫
శుక్రవారము	౬	భాగవారము	౬
శనివారము	౭	మందవారము	౭

శుక్లపక్ష తిథులు ౧౫.

శుద్ధపాడ్యమి	౧	శుద్ధనవమి	౯
శుద్ధవిదియ	౨	శుద్ధదశమి	౧౦
శుద్ధతదియ	౩	శుద్ధఏకాదశి	౧౧
శుద్ధచవితి	౪	శుద్ధద్వాదశి	౧౨
శుద్ధపంచమి	౫	శుద్ధత్రయోదశి	౧౩
శుద్ధషష్ఠి	౬	శుద్ధచతుర్దశి	౧౪
శుద్ధసప్తమి	౭	శుద్ధపంచమ	౧౫
శుద్ధాష్టమి	౮		

కృష్ణపక్ష తిథులు-

బహుళసాడ్యమి	౧	బహుళనవమి	౯
బహుళవిదియ	౨	బహుళదశమి	౧౦
బహుళతదియ	౩	బహుళఏకాదశీ	౧౧
బహుళచనితి	౪	బహుళద్వాదశీ	౧౨
బహుళపంచమి	౫	బహుళత్రయోదశీ	౧౩
బహుళషష్ఠి	౬	బహుళచతుర్దశీ	౧౪
బహుళసప్తమి	౭	బహుళమాహాస్ల	౧౫
బహుళాష్టమి	౮		

యుగములు ౪.

కృతయుగ స॥ ౧౭౧ లక్షల ౨౮ వేలు-
 త్రేతాయుగ స॥ ౧౨ లక్షల ౯౬ వేలు.
 ద్వాపరయుగ స॥ ౮ లక్షల ౬౪ వేలు.
 కలియుగ స॥ ౪ లక్షల ౩౨ వేలు.

ఇట్లు చెప్పిన చతుర్యుగము ౨ వేలుకొన్నది
 బ్రహ్మదేవునికి ఒకదినమని చెప్పబడును.

జ్యోతిశ్చక్రంబుననుండు నక్షత్రములు ౨౭.
 అశ్వని-భరణి-కృత్తిక-రోహిణి-మృగశిర-

అక్షర్య పునర్వసు- ప్రష్యమి-అశ్లేష- మాఖ-పాబ్బ-
 ఉత్తరాషాఢ-స్వాతి-విశాఖ-అనూరాధ
 ద్విష్ట-మూల-పూర్వాషాఢ ఉత్తరాషాఢ-శ్రవణ
 ము-ధనిష్ఠ-శతభిషము- పూర్వాభాద్ర-ఉత్తరా
 భాద్ర రేవతి.

యోగములు అరి విషు-ంభము-ప్రీతి - ఆ
 యుష్కాక్ష-సాభాగ్యము - శోభనము - ఆతిగండ
 ము-సుకర్తము-ధృతి-శూలము-గండము - నృద్ధి-
 ధృవము-న్యాయాతము-హరణము-వజ్రము-సిద్ధి-
 వ్యతిపాత్-పరియాక్ష-పరీనుము-శివము-స్థిగము-
 సాధ్యము-శుభము-శుభ్రము-బ్రాహ్మము-ఐంద్ర
 ము-ధృతి.

కరణములు గురు. బవ-బాలవ-కౌలవ-వైశుల-
 గరజి-పణజి-శకుని-భద్ర-చతుష్పాత్-నాగవము-
 కిమస్తున్నము.

రాసులగడియలు—మేషము ౪ వృషభము
 ౫ మిథునము ౫ కర్కటము ౫ సింహము
 ౫ కన్యక తుల ౫ వృశ్చికము ౫ ధనస్సు ౫

పెద్ద వా ల శీ క్ష.

మకరము ౫| కుంభము ౪౫ మీనము ౬|

ఈరిన్ను రాసులకు అంతుగఁదయలు ౬౦

రాసులకు ప్ర తినాసి ములు.

మేషము మేక

తుల త్రాసు

వృషభము యెద్దు

వృశ్చికము తేలు

మిథునము దంపతులు

ధనస్సు విల్లు

కర్కటకం ఎండ్రకా

మకరము ముసలి

సింహము సింగము (య)

కుంభము కడవ

కన్య పడుచు

మీనము చేప

నవగ్రహములు ౯—సూర్యుడు - చంద్రుడు.

అంగారకుడు-బుధుడు-బృహస్పతి - శుక్రుడు-

శనైశ్చిడు-రాహువు-కేతువు.

సప్తఋషులు ౭—కశ్యపుడు-అత్రి- భరద్వా

జుడు-విశ్వామిత్రుడు-గౌతముడు-జమదగ్ని- వసి

ష్ఠుడు. ఈరిన్ను సప్తఋషులకు పేర్లు.

ఇకను దేశవ్యవహారంబులు.

దేశంబనగా-తూర్పు-పడమర- అనునవిమొ

దలయిన వ్యవహారంబులకు. హేతువైన భగవ

త్వరణాపమే దేశంబు అనెదిక్కు అట్టిదిక్కు-
 అఖండంబైననుసూర్యోదయ సూర్యాస్తమయం
 బులంబట్టి జనులకు సూర్యుండు ఉదయకాలము
 రాగానేముందుగా నెక్కడకొనబడు చున్నా
 డో అదితరావు అనియును దాని ఎడమ ప్రక్క
 దక్షిణమనియు కుడిప్రక్క నుత్తరమనియు వీ
 పుప్రక్క పడమరయనియు ఖండంబులంగల్పిం
 చుకొని యనేకవ్యవహారంబులం చేయుచున్నా
 రదెట్లనిన. అష్టదిక్కులు ౮.

తూర్పు అగ్నిమూల-దక్షిణము-నైరుతిమూల
 పడమర-వాయువుమూల-ఉత్తరము - యాశా
 న్యమూల. దిక్పాలకులు ౮.

ఇంద్రుడు- అగ్ని- యముడు-నైరుతి- వరుణు
 డు-వాయువు-కుబేరుడు- ఈశాన్యుడు-వీరు అష్ట
 దిక్కులనే దేవతలు.

అష్టదిక్పాలకులపట్టణములు ౮.

అమరావతి- తెజోవతి- సంయమిని- కృష్ణాం

గన- శ్రీధ్రావతి- గంధవతి- అలక- యశోవతి-

అష్టదిక్పాలకులభావ్యలు ర.

శచీ దేవి-స్వాహా దేవి-శ్యామలా దేవి- దీర్ఘా దేవి
కాలికా దేవి-అంజనా దేవి-చిత్ర రేఖ- పార్వతీ దే
వి. అష్టదిక్పాలకులవాహనములు ర.

బరావతము-తగడు-మహిషము- నరుడు-ముస
లి-లేడి-గుఱ్ఱము-వృషభము.

అష్టదిక్పాలకాయుధములు ర.

వజ్రము-శక్తి కండము- కుంతము - పాశము-
నవ్విము-ఖడ్గము త్రిశూలము. అష్టదిగ్గజము ర.

నికాశము పుండరీకము వామనము - కుము
దము అంజనము పుష్పదంతము-సార్వభౌమము
సుప్రతీతిము. అష్టదిగ్గజములభావ్యలు ర.

అభ్రము కపిల పింగళ అనుపమ - తామ్రపా
శుభ్రవంత అంగిన-అంజనావతి.

నైవేదికముద్రములు రి.

అపిదనముద్రము - ఇక్షుంసముద్రము - సుతాస
ముద్రము - నర్మకముద్రము - వధినముద్రము- క్షీ
రసముద్రము-శుద్ధోదకపముద్రము.

సప్తద్వీపములు ౮ - జంబుద్వీపము - పక్షద్వీపము - కుశద్వీపము - క్రౌంచద్వీపము - శాకద్వీపము - శాల్మలద్వీపము - వృషక - రద్వీపము.

నవవకములు ౯ - భారతవకము - కింపుకుషవకము - హారివకము - ఇలావృతవకము - రమ్మకవకము - హైరణ్యకవకము - కుకువకము - భద్రాశ్వకము - కేతుమూలవకము.

దశకసర్వతములు ౧౦ హిమాచలము - హేనుకాటనము - నిషకమంసీలము - శ్వేత - శృంగి - మాల్దీపము - గంధమాననము.

నవఖండములు ౯ - భరతఖండము - ఇంద్రఖండము - చతుఖండము - గభస్త్రిఖండము - నాగఖండము - తామ్రఖండము - వాసుణిఖండము - సౌమ్యఖండము - గంధర్వఖండము.

ఊర్ధ్వలోకములు ౭ - భూలోకము - భువర్ణోకము - స్వర్గలోకము - మహాలోకము - జనలోకము - తపోలోకము - సత్యలోకము.

అథోలోకము ౭ అతలము - వితలము - సు

తలము-తలాతలము-కసాతిలము మహాతలము-
పానాళము.

ఏటావచ్చెడి పండంగపర్వతిధులు గల, పాద్య
ని-సదిరాదిపాద్యమి | విదియ | భానువిదియ
తదియ అక్షతదియ
చవితి వినాయక చవితి
పంచమి గణపంచమి
షష్ఠి సుబ్బరాయషష్ఠి
సప్తమి రథసప్తమి
అష్టమి గోకులాష్టమి
నవమి శ్రీరామనవమి
దశమి విజయదశమి
ఏకాదశి భీషే కాదశి

ద్వారశీ చిలుక ద్వాదశి
త్రయోదశి శనిత్ర
యోదశి
చతుదశి అనంతపర్వ
నాభచతుదశి
పున్నమ వ్యాసపున్నమ
అమావాస్య దీపావళి
యమావాస్య

ఏటావచ్చెడి పండంగపర్వతిధులు నెలలు.
చైత్రశుద్ధమందు—సంవత్సరాదిపాద్యమి
భానువారముతోకూడినది—భానువిదియ
చైత్రశుద్ధమందు—అక్షతదియ
భానుపదశుద్ధమందు—వినాయక చవితి

శ్రావణశుద్ధమందు—గరుడపంచమి
 మాగళశిరశుద్ధమందు—సుబ్బరాయపృస్థి
 మాఖశుద్ధమందు—రథసప్తమి
 శ్రావణబహుళమందు—గోకులాష్టమి
 శ్రైత్రశుద్ధమందు—శ్రీరావణులసపమి
 ఆశ్వయుజశుద్ధమందు—విజయదశమి
 ఆషాఢశుద్ధమందు—భీష్మేకాదశీ
 కార్తీకశుద్ధమందు—చిలుకద్వాదశీ
 శనివారముతోచేరినది—శనీత్రయోదశీ
 భాద్రపద||శు|| మందు—అనంతపర్వనాభచతుర్దశీ
 శ్రావణశుద్ధమందు—వ్యోమహన్నమ
 ఆశ్వయుజ-బ|| మందు—దీపావళిఅపరావాస్య

నామనక్షత్రములు-

చూచేచోలాఅశ్వినిశం	కూకంగచ్చాత్థి	౧౦
లీలూలేలో భరణి	కేకోహాహిపునర్వసు	౩౦
ఆకుఊప కృత్తిక	హేహా హే హేహాడా	౩౦
వోవవీవో రోహిణి	పుష్కమి	౨౪
వేవోకాకిముగశిరం	డీడూడేడోఆళ్లేష	౩౦

మామీమరామే మఖ 30	బూధాబాధా. పూర్వా
మోటాటిటూపుబ్బ 20	షాడ 20 (ధ 20)
టేటోపాపి-ఉత్తర 08	బేబోజాజి, పుత్తరాషా
పూషణ్ణాథా-హస్త 22	జూజేజోగలభిజిత్తు 00
వెబోరారి చిత్త 20	ఖఖూఖేఖో శ్రవణం 00
రారేరోతాస్వాతి 08	గాగీగరాగే ధనిష్ఠ 00
తీతరాతేతో విశాఖ 08	గోససీసుశతభిషం 08
నానీనూనే, తినుారా	సేసోదాది, పూర్వాభా
ధ 00 (జ్యేష్ఠ 08	ర 08
నో యా యీ యూ	దుశ్చంచాదా ఉత్తరా
యేయో బాబి మూల	భాద్ర 20
20-శు	దేదోచాచీ, రేవతి 30

ఈనక్షత్రములకు చెరికగా వేసియుండేగడి
యలకువైన 3౪ గడియలుత్యాజ్యకాలము.

ప్రయాణ నిషేధ వాతములు.

శ్లో || నపూర్వేశనిసోమేచ నగుర్దుక్షేణేతథా |
నపశ్చాద్భానుశుక్రేచనోత్తరేబుధమంగళే |

ప్రయాణనిహిత వారములు.

శ్లో॥ అంగారపూర్వేగమనేచలాభం । యోమే
చనిర్దక్షిణవర్ధలాభం । ఋధౌగురుపశ్చిమకార్య
సిద్ధిః।రవౌభృగౌచోత్తరదాస్యలాభం.

నక్షత్రములవల్ల దశలువిప్పేవివరములు.

అశ్వి.మఖ.మూల.కేతుదశ.సంవత్సరములు. 2

భర.పుబ్బ.పూర్వా.శుక్రదశ స॥ ౨౦

కృత్తి.ఉత్త.ఉత్తరా.సూర్యదశ స॥ ౨౧

రోహి.హస్త.చంద్రదశ స॥ ౨౨

మృగశి.చిత్త.ధనిష్ఠ.కుజదశ స॥ ౨౩

ఆరు.స్వాతి.శత.రాహుదశ స॥ ౨౪

పునర్వ.విశా.పూర్వా.గురుదశ స॥ ౨౫

హస్త.అనూరా.ఉత్తరా.శనిదశ స॥ ౨౬

ఆశ్లేష.జ్యేష్ఠ.రేవతి.బుధదశ సంవత్స ౨౭

మూడుసంఖ్యలుగలవి.

త్రిమూర్తులు—బ్రహ్మ । విష్ణువు । రుద్రుడు॥

త్రిలోకములు.

స్వర్గలోకము।మర్త్యలోకము।పాతాళలోకము॥

త్రిగుణములు-

సత్యగుణము-రజోగుణము-తమోగుణము॥

త్రికరణములు.మనస్సు|వాక్కు|కాయము॥

అవస్థాత్రయము.

జాగ్రదవస్థ-స్వప్నావస్థ-సుషుప్తవస్థ॥

క్రియలు—మణిమంత్రము|ఔషధము॥

నాయకులు—స్వీయ|పరకీయ|సామాన్య॥

రీతులు—వైద్య|గౌడి|పాంచాలి॥

పాకములు-

ద్రాక్షాపాకము-నాదికేళిపాకము|కదళీపాకము-

అక్షిత్రితయము—కంచికామాక్షి|మధురమీ
నాక్షి|కాశివిశాళాక్షి॥ (తాంబి॥

అంబాత్రయము-మూకాంబి|జ్ఞానాంబి|భ్రమ

కాలములు-భూతము|భవిష్యత్తు|వర్తమానము॥

శక్తిత్రయము-ప్రభుశక్తి|ఉత్సాహశక్తి|మంత్ర

శక్తి॥ ధనగతులు-ధానము|భౌగము|నాశము॥

నాలుగుసంఖ్యలుగలవి—చతుర్వేదములు|ఋషి

గ్వేదము|యజుర్వేదము|సామవేదము|అథర్వ

ణవేదములు పాఠశాలములు—ధర్మము అర్థము
కౌమము వేదములు

సేనాంగములు—రథములు గజములు | తురగములు పరాతులు || (భేదము దండము ||

చతుర్విదోపాయములు—సామము ధానము || పురుషజాతులు—భద్రుడు దత్తుడు | కలాచిహూకుడు పాంచాలుడు ||

స్త్రీ జాతులు—పద్మనిహస్తిని చిత్తని శంఖిని | వయోవస్థలు—బాల్యము | యౌవనము | కౌమారము | వృద్ధత్వము ||

చతురాశ్రమములు—బ్రహ్మచర్యము | గార్హస్థ్యము | వానప్రస్థము | సన్యాసము ||

కావ్యపుత్తులు—కైశికి | ఆరభటి | సాత్వతి భారతి || అంతఃకరణచతుష్టయములు—మనస్సు | బుద్ధి | చిత్తము | అహంకారము ||

ఐదు సంఖ్యలు గలవి ||

పంచభూతములు—పృథివి అప్పు | తేజస్సు | వాయువు | ఆకాశము ||

జ్ఞానేంద్రియములు—ఘ్రాణేంద్రియము, రస
నేంద్రియము, చక్షురింద్రియము, త్వగింద్రి
యము, శ్రోత్రేంద్రియము-

కర్మేంద్రియములు—వాక్కు, పాణి, పాదము,
వాయువు, ఉపస్థ-

పంచపర్వములు—కృష్ణపక్షౌష్టమి, కృష్ణపక్షుచ
తుదశీ, అమావాస్య, పున్నమ, సంక్రాంతి॥

పంచమహాపాతకములు—స్వర్ణస్తేయము, సు
రాపానము, బ్రహ్మహత్య, గురుపత్నిగమనము, మ
హాపాతక సహవాసము॥

పంచప్రాణములు—పానము, అపానము, వ్యా
నము, ఉదానము, సహానము॥

ఉపవాయువులు—నాగము, కశార్కము, కృక
రము, దేవదత్తము, ధనంజయము॥

పంచభక్ష్మములు—భక్ష్మము, భోజ్యము, లే
హ్యము, చోష్మము, పానీయము॥

పంచగంగలు—కావేరి, తుంగభద్ర, కృష్ణవేణి,
గౌతమి, భాగీరథి॥

తల్లులు—రాజభార్య! అన్నభార్య! గురుభార్య!
భార్యనుగన్నతల్లి తన్నుగన్నతల్లి!

తండ్రులు—తన్నుగన్నవాడు । తనకువడుగు
జేసినవాడు! చదువు చెప్పినవాడు । విపత్తునఅన్న
ముబ్బెటికాపాడినవాడు! ఆపదయందు భయము
దీర్చిరక్షించినవాడు॥

పంచాంగములు—తిథి । వారము । నక్షత్రము ।
యోగము । కరణము॥

పంచకౌవ్యములు—రఘువంశం । కుమారసం
భవం । మేఘసం దేశం । వరాఘం । భారవి॥

విష్ణు దేవునిపంచాయుధములు—చక్రం । శం
ఖము । గద । ఖడ్గము । శౌభము॥

పంచవన్నెలు—తెలుపువన్నె । ఎరుపువన్నె । న
లుపువన్నె । ఆకుపసుపువన్నె । పసీమివన్నె॥

పంచగవ్యములు—గోమఠాత్రము । గోమయ
ము । గోఘృతము । గోదధి । గోక్షీరము॥

పంచామృతములు—ఉదకం । పాలు । వెరుగు
నెయ్యి తేనె

ఆరుసంఖ్యలుగలవి-

షణ్ణతములు—శైవము| వైష్ణవము| శాకము|
గాణాపత్యము| సౌరము| కాపాలము||

షడ్గ్రహములు—ఉప్పు'వ్రలుసు| కారము| తీపు
చేదు|వగట||

అరిషడ్వర్గములు—కామము|కోధము| లో
భము| మోహము| మదము| వరాత్సర్యము||

షట్కర్మములు—యజనము| యాజనం| అధ్య
యనము| అధ్యాపనము| దానం| ప్రతిగ్రహము||

ఈతిబాధలు—అతివృష్టి| అనావృష్టి| మిడుత|
పందికొక్కులు| చిలుకలు| సన్నిహిత రాజులు||

షట్చాస్త్రములు—తర్కశాస్త్రము| వ్యాకర
ణశాస్త్రము| ధర్మశాస్త్రము| మీమాంసాశా
స్త్రము| వైద్యశాస్త్రము| జ్యోతిశాస్త్రము||

షడ్గుణములు-

సంధిచేసుట| కలహించుట| యుగ్ధమునకుబో
వుట| యుగ్ధకాలమెదురుచూచుట| భేదపరచుట|
బలవంతులనాశ్రయించుట||

చక్రవర్తులం॥

శ్లో॥ హరిశ్చంద్రోనలారాజాపురుకుత్సుపురూ
రవఃనగరఃకార్తవీతశ్చషడైతేచక్రవర్తినః॥

షట్చక్రవర్తులం-

హరిశ్చంద్రుడునలుడు పురుకుత్సుడుపురూ
రవుడునగరుడుకార్తవీర్యార్జునుడు॥

ఏడుసంఖ్యలుగలవి-సప్తవ్యసనములు-

జూచమాడుట స్త్రీలగోరుట । కల్లుద్రాగుట
వేటాడుట । కఠినమృమాటలాడుట । ఒరులసౌమ్మ
నపహరించుట । ఒరులనీందించుట॥

సప్తసంతానములు—తటాక । ప్రతిష్ఠ । ధననిక్షేప
ము । అగ్రహారప్రతిష్ఠ । దేవాలయప్రతిష్ఠ । వన
ప్రతిష్ఠ । ప్రబంధనిర్మాణము । సత్రప్రతిష్ఠ॥

సప్తకులపర్వతములు.

హిమవంతము । నిషధము । ఐంద్యము । మాల్య
వంతము । పారియాత్రము । గంధమాదనము ।
హేమకరాటము॥ సభాసప్తాంగములు-

కవీశ్వరులు । విద్వాంసులు । పౌరాణికులు॥

పూర్వకథలు-చెప్పేడివాడు-స్తుతవారములు-హాస్య
కథలు-గాయకులు.

ఎనిమిదిసంఖ్యలుగలవి అష్టైశ్వర్యములు.

దాసీజనము-భృత్యులు-పుత్రులు-మిత్రు
లు-బంధువులు-వాహనములు-ధనము-ధాన్యం
అష్టభోగములు. అన్నము-వస్త్రము-గంధ
ము|పుష్పము|పానుపుత్రాంబులము|స్త్రి గానం.

అష్టకర్తములు.

దాస్యము-దారిద్య్రము-భార్యలేకనుండుట-
స్వయంకృప్తి-చేజావీయడుగుట-అడిగిన లేదను
ట-అప్పుబడుట-త్రోవనడువడట.

అష్టసిద్ధులు. అణిమ-మసామ-గరిమ-లఘిమ-
ప్రాప్తిప్రాకామ్య-ఈశిత్యం-పశిత్యం.

అష్టవస్తువులు.

వరుణుడు-వృషభుడు-నహంపుడు-జయుడు-
అనిలుడు-నిస్టుడు-వ్రభాసుడు-స్తత్యాముడు.

అష్టగంధములు. కరకృతిము|కస్తూతి|పసుగు|
జవ్వాజి|అగరు|నీరు|అస్త్రు|శ్రీ గంధము.

అష్టావధానములు.

చతురంగము-కవిత్యము-వ్రాయుట-చదువుట.
గణితము సంగీతము-యుక్తిచెప్పట-వ్యక్తాక్షరీ.

తొమ్మిదిసంఖ్యలుగలవి.

నవ బ్రహ్మలు-మరీచి-భరద్వాజుడు-ఆంగీరసు
డు-పులస్త్యుడు-పులహండు-కృతువు - దక్షుండు-
వసిష్ఠుడు-వాషదేవుడు.

నవరసములు—శృంగారరసము-హాస్యరసము
కరుణారసము-రౌద్రరసము-వీరరసము-భయా
నకరసము-భీభత్సరసము-అద్భుతరసము-శాం
తరసము.

నవరత్నములు. వజ్రం-వైడూర్యం-గోమేధికం-
పుష్కరాగం-మరకతం-మాణ్యికం-నీలం-ప్రవా
ళం-ముత్యం. నవధాన్యములు' వడ్లు-యవల-
పెసలు-వినుములు-నువ్వులు-గోదుమలు-అనుము
లు-పులవలు-నెనగలు.

నవనిధులు. మహాపద్మం-పద్మం-శంఖం-మక
రం-కచ్చపం-ముకుందం-కుందం-నీలం-వరం

పదిసంఖ్యలుగలవి.

మన్త ధావస్థలు—కనులజూచుట - మనసుదగలు
ట-సంకల్పించుట- నిద్ర బట్టకుండుట- చిక్కిపో
వుట-అన్నిటవిసుకుబులుట-సిగ్గువిడుచుట- చిత్త
భ్రమనొందుట- మూర్ఛనొందుట - మరణమున
కుయత్నించుట.

దశ ధానములు—గో ధానము- భూధానము-తి
లధానము-హిరణ్యధానము-ఘృత ధానము-పస్త్ర
ధానము-ధాన్యధానము-గుడ ధానము- రౌప్యధా
నము-లవణధానము.

పదునొకండు సంఖ్యలుగలవి.

ఏకాదశరుద్రులు-ఉగ్రుడు-సోముడు - శర్మ
డు-మృగవ్యాధుడు - రంతిజుడు-భిక్షకుడు- య
హిర్బుధుడు-పినాకి- పాదుకేశ్వరుడు- కాపాలి
కేయుడు-భౌముడు.

పంద్రెండుసంఖ్యలుగలవి.

ద్వారశాదిత్యులు—అర్యముడు-మిత్రుడు- వ
రుణుడు - అరుణుడు- భగుడు-ఇంద్రుడు-విష్ణు

స్వంతు పు-పూఱు. పు-వజ్రకన్యూడు-త్వష్ట - పిష్టువు
అజనున్యూడు.

పదునాలుగు సంఖ్యలుగలవి.

చతుర్కశమనువులు - స్వాయంభువమనువు -
స్వారోచిషమనువు - ఉత్తమమనువు - తామసమను
వు - రైవతమనువు - చాక్షుషమనువు - వైవస్వతమను
వు - సూర్యసావణ్ణి కమనువు - రక్షసావణ్ణి కమను
వు - బ్రహ్మసావణ్ణి కమనువు - రుద్రసావణ్ణి కమను
వు - ధత్తసావణ్ణి కమనువు - ధౌత్యమనువు - భౌచ్చ్య
మనువు. చతుర్కశవిద్యలు.

ఋగ్వేదము - యజుర్వేదము - సామవేదము - అ
ధర్వణవేదము - ఋగ్వేదము - శ్లోకరణము - ఛందస్సు 'నిర
క్తము - సోక్తాక్షయము - కర్మము. మీమాంసాశాస్త్ర
ము - న్యాయశాస్త్రము - పురాణము - ధర్మశాస్త్ర
ము. పదునాలుగు సంఖ్యలుగలవి.

షోడశోపచారములు. ఆవాహనము - ఆసనము
పాద్యము - అర్ఘ్యము - ఆచమనీయము - స్నాన
ము - వస్త్రము - యజ్ఞోపవీతము - గంధము - పు

ష్పము-ధూపము దీపము-నైవేద్యము- తాంబూలము-నమస్కారము-ఉద్వాసనము.

షోడశకర్తములు— గర్భాధానము- పుంసవనము- సీమంతము- జాతకర్తము - నామకరణము- అన్నప్రాశనము- నౌళము- ఉపనయనము- ప్రాజాపత్యము- సౌమ్యము అగ్నేయము వైశ్వదేవము గోతానము సమాపతనము - వివాహము- అంత్యకర్మము.

శ్లో॥ గయాంబరీషో శశిబింశసంగౌ | పృథుమక
కత్వన్త్యక్షతౌ సు హేమాశ్ర | రామాదిలీపోన్మగ
కంతిదేవౌ | యయాతిమాంధాతృభగీరధాశ్చ॥

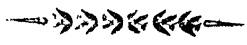
షోడశమహారాజులు— గముడు - అంబరీమడు శశిబిందువు- అంగుడు పృథువు- మహతు- సుహౌమాశ్రుడు- పకళురామగుడు- శ్రీరాముడు- భరతుడు- దిలీపుడు- స్వగుడు కంతిదేవుడు యయాతి-వగాంధాత-భగీరథుడు.

పదు నెనిమిది సంఖ్యలుగలవి.

అష్టాదశపరాణములు— బ్రాహ్మముపార్ష

ము-వైష్ణవము-శైవము - భాగవతము - భవిష్యోత్త
 రము-నారదీయము- మార్కండేయము- ఆగ్నే
 యము-బ్రహ్మకైసర్తము-లైంగము- వారాహము-
 స్కాంకము- గారుడము| వామనము| మాతస్య
 ము|కళార్కము|బ్రహ్మాండము.

అష్టాదశోపురాణములు— సనత్కుమారము|
 నారసింహయము | స్కాంకము | శివదర్శము|
 దౌర్వాసము| నారదీయము| కాపిలము| మాన
 వము|ఔశనము| బ్రహ్మాండము | వారుణము | కౌ
 శికము| అయింగము | సాంబము | సౌరము | పా
 రా శరము|మారీచము|భాగవము.

విద్యాభిప్రదికౌది వర్ధిష్ణులుగాతగ్గజనులు.
 ఆయాకౌలములయందుపఠించవలశినశ్లోకం.
 విష్ణునర్మనముచేయునపుడు పఠించునది.
 శాంతాకారంభుజగళయనం | పర్వనాథం
 సురేశం|విశ్వాకారంగగనసదృశం| మేఘవర్ణం
 శుభాంగం|లక్ష్మీకాంతం|కమలనయనం|యోగి

స్పృద్వానగమ్యం | వందేవిష్ణుం భవభయహరం |
సర్వలోకైకనాథం ||

శివవర్చనము చేయునపుడు పఠించునది.

వందేశంభుముమాపతింసురగురుం | వందేజగ
త్కారణం | వందేపన్నగభూషణంమృగరరం | పం
దేపశూనాంపతిం | వందేసూర్యశశాంకవహ్నిస
యనం | వందేముకుందప్రియం | వందేభక్తజనా
శ్రయంచవరదం | వందేశివంశింకరం ||

విఘ్నేశ్వరదర్శనము జేయునపుడు పఠించునది.

శుక్లాంబరదరంఃష్ణం | శశివర్ణం చతుర్భుజం |
ప్రసన్నవదనంధ్యాయే | త్వర్వవిఘ్నోపశాం
తయే | అగజాననపద్మార్కం | గజాననమహర్షి
శం | అనేకదంతభక్తానా | మేకదంతమపాస్య
హే ||

మహాలక్ష్మీదర్శనము చేయునపుడు పఠించునది.

వందేలక్ష్మీంపరశివమయీం | శుద్ధజాంబూన
దాభాం | తేజోరూపాంకనకపసనాం | స్వర్ణభూ
షోజ్వలాంగీం | బీజాపూరంకనకకలశం | హేమ

పహం దీపేనసాద్యతేసర్వం | సంపన్నోదీప సమా
ప్ర తే||

ప్రతిదినము కాయనించు పుడుపఠించునది.

తామస్కంద హసరామంతం | వైస తేయం
వృకోదరం | శయనేయస్త్య రేన్నిత్యం | దుస్వ
ప్నంతస్యసశ్శ్లోతే||

అష్టత్తదర్శనముజేయు నపాడువలె చునది.

మూలతోబ్రహ్మరూపాయ | మర్మతోష్ణురూపి
ణౌ | అగతశ్శివరూపాయప్రక్ష గాజాయ తేనమః.

తులసదర్శనము జేయునపుడు పఠించునది.

యసర్వా లేసర్వతీర్థానియన్తద్ధ్యేసర్వ దేవతాః | య
దక్రే సర్వవేదాశ్చ | తులసీంత్యాంనమరావ్యహం||

భోజనముచేయగా నెవఠించునది.

అగ స్త్యంకుంభకర్ణంచ | శమ్లంచబడబానల
మ్ | ఆహారపరిణామార్థం స్త రామిచవృకోదరం.

ఘోషధము నేవచేయునపుడు పఠించునది.

ధన్వంత్రీణంగుత్తంతంఘణి రాజంచకౌస్తుభం |
చ్యుతంచామృతంచంద్రం | స్త రేఘోషధకర్ణ

కషాయంబుదీసుకొనునపుడుం పఠించునది.

శరీరే క్షయం రీభూతేవ్యాధి గ్రస్త కలేబరేఽప
ధంజాహ్నువీతేయం | వైద్యోనారాయణోహారీః |

ఇంకనుంచి కొఠార్కముగాపోవునపుడుం.

దుశ్యకుననాశ సంఘుగాపఠించునది.

యశ్శివోనామరగాపాభ్యాం | యాదేవీనర్వమం
గలా | తయోస్సంస్తరణాత్పుంసాం | సర్వతోజ
యమంగళం || లాభస్తేషాంజయస్తేషాం | కుతస్తే
షాంపరాభవః | యేషామిందీవరశ్శ్యావో | హృర
యస్తోజనార్దసః | అగ్రతఃపుష్టతశ్చైవపార్శ్వ
తశ్చమహాబలా | ఆకర్ణపూర్ణరస్యానా | రక్షేతాం
రామలక్ష్మణౌః | సన్నద్ధఃకవచిఖణ్డి | చాపబాణద
రోయువా | గచ్ఛస్తపూగ్రతోనిత్యం | రామః
పాతుసలక్ష్మణః ||

జాబులు వ్రాయువక్కణములు.

స్తాక్షులలోవైదికులు వ్రాసికొను క్రమము.

శ్రీమద్యజునయా జనాద్యయ నాద్యాపక దా
సప్రతి గ్రహనిగ్రహపటకర్త నిరతులైనవేద

మూర్ఖులైన ఫలానివా-కి ఫలానివాడు నిత్యం త్రి
కాలములయందును అనేక సమస్కారంబులు జే
సిచేయంగలవిన్నపములు మేము ఇచ్చట ఫలాని
దినమువరకు లేక ఫలానివేడుగల స్థలమందు కుశ
లము అచ్చట తమ సకల సంతోషాతిశయముల
కును లేక క్షేమాతి శయములకును లేక శుభస్థి
తులకును లేక సౌఖ్యస్థితులకును లేక అభ్యుద
యంబులకును లేక భవదీయమంగళ ప్రవృద్ధి
బులకును వ్రాయించిపంపుతురావలెను.

ఈమీద దెలిపియుండే స్వార్థులకుయితరజాతు
లగుక్షేత్రయాదుల వ్రాయునెడలనిత్యం త్రి కౌ
లములయందును అనేక సమస్కారములను మూ
టకుబదులుగా అనేక వండములని వ్రాయుచు
న్నాడు.

తాకిక ముందుండే వెదికుల వ్రాయు క్రమము.

శ్రీః పువ్యజనయాజయనాత్యయనాధ్యాపక దా
సప్రతిఘ్నహనిగ్రహ పట్కర్మనిరతులైన రాజ
మాన్య రాజవూజిత రాజశ్రీబ్రహ్మశ్రీ సంపన్ను

లయిన ఫలానివారికి తమ సకల నా ప్రా జ్యలక్ష్మీ
 నిధవా తిశయములకు వ్రా యించి పంపించుచు
 రావలెను తక్కినవిషయములు వై వ్రా సిన ప్ర
 కొరము.

మీద జెప్పిన వక్ర-నను వ్రా యు క్రమము.

శ్రీ మద్భజనాది షట్కర్మ నిరతులయిన - వె
 తా. రా. బ్రహ్మశ్రీ - సం. ఫలానివారికి తక్కిన విష
 యములు మునుపు వ్రా సేవలకు.

పుత్రుడు తమ్ముడు బాపింపడి మొదలయిన
 తక్కువ వయస్సుగల దేహ సంబంధులకును వ్రా
 యు క్రమము.

శ్రీ షతు ఫలానివారు నా ప్రా శుభగుణి. ఫలాని
 వారికి సకల శ్రేయస్సులు గలుగునటు ఆశీర్వదిం
 చి వ్రాయుడ సేమనను.

శ్రీ రస్తు చి. ఫలానివారిని ఫలానివారు చిరంజీవి
 సహ వ్రాయువు గాను ఆశీర్వదించి వ్రా యుడ
 సేమనగా.

శ్రీ త్రియాగులు తక్కువ వయస్సుగలమీద

జెప్పిన దేహసంబంధులకువ్రాయు నెడల ఆశీర్వ
చసంబులు అనుప గాటకు బదులుగా దీవెనలని
ముఱిశీర్వచించి అనుప గాటకుబదులుగా దీవించి
అనివ్రాయవలెను.

స్తాక్షులలో వైదికుల వ్రాయు క్రమము.

ఉ తమపక్షము.

శ్రీమదఖండితలక్ష్మీప్రసన్నులయిన ఆశ్రిత
విర్వజ్జనపోషకులైన రాజమాన్య రాజపూజితమ
హారాజరాజశ్రీ సంపన్నులగు ఫలానివారికి తమ
ముఖ్యాశ్రితులగు ఫలానివారు సకల శ్రేయస్సు
బంగలుగునటుల అనేక వేదోక్తాశిర్వచనములు చే
సెచేయంగలవిన్నపములు మెమున్ను యిచ్చట
తమవిశ్వాసా తిశయములవల్ల క్షేమము అచ్చటి
తమ సకల సాహజ్యలక్ష్మీ విభషాతశయములకు
వ్రాయించిపంప్రతు రావలెను.

క్షత్రియాదులుమీద జెప్పిననియోగ్యులకు వ్రా
యు నెడల ఫలానివారికి ఫలానివారు అనేక దండ
ములు బెట్టిచేయంగలవిన్నపములు అనివ్రాయ

వలెను. దితప్ప తక్కినవక్క-నములు సమానములు.

మద్యమపక్షము.

శ్రీమదఖండితలక్ష్మీప్రసన్న రాజమాన్య రాజ
వ్రాజితమహారాజరాజశ్రీ సంపన్నలయిన ఫలాని
వారికి ఫలానివాడు సకల శ్రేయస్సులుకలుగునటు
లవేదోక్తాశీర్వచనములు చేసి చేయంగల విన్నప
ములు మేమున్ను ఇచ్చట డేమము అచ్చటితమ
సకలసంతోష లక్ష్మీ విభనాతి శయములకును వ్రా
యించిపంపుచు రావలెను.

కేవలతాకికులగు వేదికులకు వ్రాయుక్కమము.

శ్రీమద్యజ్ఞనాదిషట్కర్తనిరతులయిన వేదమూ
ర్తులయిన ఫలానివారికి తమ సేవకుడు ఫలానివాడు
అనేక శిరస్సాస్టాంగ నమస్కారములు దేసిచే
యంగలవిన్నపములు తక్కినవి సమానములు.

పుత్రాదులు తంకి

మొదలైన పాఠికే వ్రాయుక్కమం

శ్రీమద్యజ్ఞన వేదమూర్తు లెనతండ్రి గారిదిప్య శ్రీ
చంద్రావంధములనన్నిధికి బాలకుడు తమపు

త్రుడు ఫలానివాడు నిత్యము తక్కినవి పూర్వజ
త్తు గానే వ్రాయవలెను.

అల్లండు మొగలయినవాడు వ్రాయునఘడు
తండ్రిగాకు అనేమాటకు భదులుగా మామగా
రిదివ్య శ్రీచరణారవిందముల సన్నిధికి అనియు
బాలకుడుతమ అల్లడు ఫలానివాడనియు వ్రాయ
వలెను.

మీర జెప్పిన స్తానులకు వ్రాయుకృమ మేమ
ధ్యులకును ఉపయోగించుకొనవలసినది.

వైష్ణవులు పరస్పరమును వ్రాసుకొనుక్రమము

ఉత్తమతక్షము.

శ్రీమ ద్వేరమాగ్గ | పత్తిషాతనాచార్యో భయ
వేదాంతప్రవర్తకులైన శాంతశమదమూర్త్యనంతకి
ల్యాణ గుణపరివ్రాణ్ణలైన అస్తత్స్యములై అడి
యేనికి ప్రాప్య ప్రాపక భూతు లైవేంచేసి యుండే
శ్రీమాణ్ ఫలానివారికి తిరువడి తామరల సన్నిధికి
దాసన్ దాసాను దాసన్ చరమావది దాసన్ ఫలా
నివాడుతాళుం తడక్క యుంకరాప్పి అనంత

దండములు సమర్పించివ్రాసికొనేవిన్నపము జ
చ్చటఫలానిరినమువరకు గాసవర్ణములలో క్షేమ
ములచ్చి దేవర వారల ఉభయవేదాంత భాష్య
భగవద్విషయగ్రంథకాల క్షేపాతిశయములకు
సశ్రీముఖంకృపచేయుకర్తలు.

మీరవ్రాము నెడల నంతము తన్నుజెప్పే ఉ
త్తమపురుషవాచకము నెల్ల అడియేననియు యె
రటివారినిగుంచిచెప్పే మన్యమపురుషవాచక శ
బ్దముల నెల్ల దేవరవారనియు సందర్భానుకూల
ముగావ్రాయవలెను.

మధ్యమపక్షము

తైష్ణవ్యులకు స్తార్తులకు తక్కినవారు.

వ్రాయుకృమం.

శ్రీమద్వేదపూర్ణప్రవర్తకులైనఫలానివారికి ఫలా
నివారు నమస్కారములుచెసి చేయంగలవిన్న
పములు తక్కిననంతయు స్తార్తులు వరస్పరము
నువ్రాసికొనుతీరుననే వ్రాయవలెను.

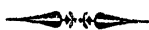
శ్రీమద్వేదపూర్ణప్రవర్తకులైనఫలానివారికి ఫలా
నివారు నమస్కారములుచెసి చేయంగలవిన్న
పములు తక్కిననంతయు స్తార్తులు వరస్పరము
నువ్రాసికొనుతీరుననే వ్రాయవలెను.

అనుపూటకు బదులుగా రండములనివ్రాయడము శప్పతక్కినవి సమానమేను.

ఇదిగాక శంకరాచారులు మొదలైన ఆచార్యులన్నియులకును పెట్టెకు సంస్థానములకును వ్రాసే యెడల వారివారి బిరుదులకు దెలిపేపూటలను చొరించి వ్రాయవలెను.

కలెక్కకు జడ్జీలు ప్రభువులకు వ్రాయు క్రమము.

మహారాజు రాజశ్రీభూని దేశమునకు ప్రెక్సేషన్ పాల్ కలెక్కకు వ్యవ్యోగస్తులగు ఫలానివారి సముఖమునకు యిదేతరు సమస్తమైన దొరలకును వారివారి ఉద్యోగములను దెలిపి వ్రాయవలెను.

భూగోళవిషయము.

భూగోళశాస్త్రము అనగా భూతలమున కనబడెడు దేశ సముద్రాదులను వివరించునది వెలగపండవలె గుండ్రముగావున్న భూమియొక్క పైభాగము మాడంపాళ్లు నీళ్లుగలిగి ఒక్కపాటు అగుపడుచున్నది. భూమి - ఏష్యా - యూ

రోపు-ఆఫ్ఫికా- ఒసినియా- ఆమెరికా- ఆనిఖం
 డములు ఐదు. మొదటినాలుగు పూర్వార్థగోళ
 మున - తక్కినది పశ్చిమార్థగోళమున ఉన్నవి
 ఏష్యా ఖండము 6700 మైళ్ల పొడవును. 5400
 మైళ్ల వెడల్పు జనసంఖ్య 62 కోట్లు- దేశములు ర
 ష్యా - చీనారాష్ట్రము - జపాన్ - తగార్పిండియా
 హిందరాష్ట్రము - ఆవ్ గనిస్టానము - బెలూచిస్థా
 నము - పారసీకము - తార్తారము - తురుష్కము -
 యువనము హిందరాష్ట్రము 1900 మైళ్ల నిడివి
 యు 1500 మైళ్ల వెడల్పు జనసంఖ్య 18 కోట్లు -
 యుదిమిక్కిలి సునత నొందిన విక్టోరియా చక్ర
 వత్కని యొక్క పాలనకు లోబడి-బంగాళము
 మదరాసు బొంబాయి అను మూడు ప్రధాన రా
 ష్ట్రములుగా విభజింపబడియున్నది.

మదరాసు రాష్ట్రము హిందరా దేశమునకు ద
 ష్ట్రీణభాగము ఇది దాదాపుగా దక్షిణహిందరా
 స్థానమున తయారవక గనులోనియు తరసరాగ
 లు కలిసిన రాష్ట్రము జనసంఖ్య 31200000

ఇండు ఆంగేయుల పాలనకు లోబడిన దేశము
 ఇరువదియొక జిల్లాలుగా విభజింపబడియున్నది.
 గంజము-విశాఖపట్టణము - గోదావరి - కృష్ణ - నె
 లూరు-చెన్నపట్టణము - చెంగల్పట్టు - గూడలూ
 రు-తంజావూరు-మధుర-తిరునెల్వేలి - మళయాళ
 ము-దక్షిణకన్నడము-కర్నూలు-బలారి - కడప
 చిత్తూరు-సేలము-తిరుచినాపల్లి-కోయంబుత్తూ
 రు-అనునవిజిల్లా అనగాక లెక్కన నధికారము
 క్రింది దేశము వీనిలో వదునొకండు జిల్లాలు
 తరాళ్ళు సముద్ర తీరమునను రెండుపడమటిసము
 ద్రతీరమునను యెనివిది షడ్వసువున్నవి ఈజి
 ల్లాలలో అచ్చటచ్చట వెక్కు-జమీనులనుగలవు
 ఇండు ఆంగేయులచే సంకక్షింపబడిన అఱుస్వ
 దేశసంస్థానములను చేరియున్నవి. మైసూరు-
 తిరువానకూరు కొబ్బి-హుక్కోట - కొడగు - జ
 యపురము అనునవి గొండలు పశ్చిమ సముద్ర
 తీరమున పడమటి కనమును తరాళ్ళు తీరమున
 తరాళ్ళు కనమును సేలముజిల్లాలలో సేతువరా

యకొండయును కోయంబుత్తూరు జిల్లాయం
దు నీలగిరియును మధురజిల్లాయండు పళణికోం
డయునుగలవు.

నమలు—గోదావరి-కృష్ణ-ఉత్తరపినాకిని-పా
లేరు-రక్షిణపినాకిని-కావర-వైను-తామ్రపణి
యివి యన్నియు పశ్చిమమునబుట్టి తరాళ్ళము
ఖముగాఁ బ్రవహించి బంగాళా ఆఖ్యాయమున క
లియును. వినీలో గొన్నింటికి వుపనదులుగలవు
పూర్ణ-వైనుగంగ-వెనగంగ-మంజీర-యివిగోదా
వరియందును తుంగభద్రకుల్పర్పమల్పర్ప-భీమ
వరక - ఇవి కృష్ణానదియందును శైవ్యేయ-ఇది
పాతేటియందును భనాని అమరావతి నొయ్యల్
ఇవికావేరియందును గలియు వుపనదులు-

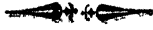
మదరాస్ రాష్ట్రమునకంతకు రాజధానియైన
మదరాసును చెన్నపట్టణమనిచెప్పుదురు ఈజిల్లా
నిగివి 10 మైళ్లవెడల్పు 4 మైళ్లు విస్తీర్ణముకి
చదురవు మైళ్లు జనసంఖ్య సుమారు 400000
యిందలి గ్రామములను నగరవిచారణాదికా

రహయేర్యాటుప్రకారము 3 డీవిజనులుగ విభజింపబడియున్నది. 1-డీవిజను తండ్రియార్పేట-చాకలపేట-రాయపరము-- కాళిబంగ్గ. 2-డీవిజను-వెద్దినాయునిపేట పెద్దవూలపల్లె - జమరాతోట. 3 డీవిజను- మత్తూలపేట-అట్టెపాళము కోట 4- డీవిజను- వెంబూరు-వేసరవాడ. 5-డీవిజను-చూళ-పొరశవాకము-వెద్దపైలు-వేవేరి కొత్తపేట-ఎళుంబూరు-కోమలేశ్వరపురము. 6-డీవిజను కీళ్ళాకము- నేతుపట్టు- నుంగంబాకము - మక్కెతోట. 7-డీవిజనుపుదుపాకము-చింతాద్రిపేట నరసింగపురము - తిరుపల్లికే-ని - తిరువలేశ్వరనిపేట 8-డీవిజను- మైలాపూరు - ఆళ్వారుపేట-రాయపేట-మీర్సాపేటకృష్ణాంపేట-తెనాంపేట.

ఇను. దారులు—చెన్నపురిని రెండు ఇనుపదారులుగలవు. అందొకటికి చెన్నపురి ఇను. దారియని హిందువులు వాడుచున్నారు. హరాణులు దీనికేమనరాసరెయిల్వేయని చెప్పవడుచున్నారు. ఇది చెంగల్పట్టు-చిత్తూరు- నేలము-కోయం

బుత్తూరు. జిల్లామీరపోయి మళ్లయాళము జిల్లాపడమటి సముద్ర తీరమందుండు బేపూరు చేరుచు దీనిని కని 1917 మేళ్లు ఇంగలి శాఖలు అరకోణమందుండి ఒకటి కంచిచేరును మఱియొకటి కడప జిల్లామీరగా బొబాయికి పోవును జోలారువేటనుండి ఒకటి ఔంగళ్లూరు చేరుచున్నది. ఈనోడ్డునుండి మఱియొక శాఖ తిరుచినాపల్లి తంజావూరు దారిగా తూర్పు సముద్ర తీరమగు నాగపట్టణము చేరుచున్నది. మఱియొకటికి దక్షిణ ఇండియా ఇనుపదారి, యని హిందువులు వాడెదరు ఇంగ్లీషువారు దీనినే సప్తతుయిండియా రైలువేయని చెప్పెదరు ఇది చెంగల్పట్టు- గూడలూరు-తంజావూరు-తిరుచ్చినాపల్లి మధురలమీరపోయి తిరునెల్వేలిజిల్లాలలో సముద్ర తీరమందుండు తూతుకుడిచేరును యిందు చెంగల్పట్టునుండి ఒక శాఖ కంచి చేరుచున్నది.

3339-వ సంవత్సరము యింగ్లీషువాతువతక
 ముకొఱకు ఈ ప్రదేశమును ఒక స్వదేశప చిన్న
 రాజ్యముగా వెలకు దీసుకొని జయము తమకైక
 పునరకులను కాపాడుకొనుటకు పోయె నెయిం
 టువారి అను ఒకకోటనుకట్టినారు. అక్క
 మున యిచ్చటి నెంబడివారువాసము చేయుచుం
 డిన ఒక చిన్న గ్రామముండెను. దానికిమది రాసు
 అనివేరు నానాట ఆకోటకు చుట్టుపట్టు పైకపట్టు
 ణముకలిగినది. అప్పుడున్న జిల్లానాయకుడు
 చెన్నప్ప అనుతండ్రివెరు కుటుంబమునకు బె
 ట్టించెను ఈపట్టణముందు దీనితోచెరినవెటయం
 దును 7 లక్షలజనముకలరు కోటకు దక్షిణము శి
 మ్రోలదవారమున ఉన్న పరంగికొండ. అని హిం
 దువులు జెప్పెదరు. దీనికేగవచ్చెంటువారు నెక
 త్తామ్నహాంటు యని జెప్పుచున్నారు మవ
 తాసుపిరంగి పట్టాలమునకు ముఖ్యస్థానము. పట్ట
 వరము పూరముల్లి. ఇందు బ్రౌటిషువారి నెనాస్టా
 నములు పూర్వం భలాందావారి దైన ప్రల్లవ

కావేరి - ఆవేరి - జేవరంగుమడుగులోని లంక
 యున్నది. ప్రళయకావేరికి పడమట రేండుదిన
 ముల ప్రయాణములలో నగరికొండలు గలవు
 ఆరాగ్రాటు సవాబువలన కంపెనివారు జాగీరు
 గా సంపాదించిన చెంగల్పట్టుజిల్లా యిప్పుడు
 మదరాసుతో చేరియున్నది కాంచీపురము చో
 శమండలమునకు రాజదాని యిది విష్ణుకంచి శివ
 కంచి అని రెండుభాగములు కోవళమును చద
 రంగపట్టణము పూర్వము డచ్చివారిది దీనికు త్త
 రము 5 మైళ్లదూరమున పాడుపడియున్న మ
 హాబలిపురమును బ్రాప్త్య ఇది గ్రహారమున్నది
 దీనివద్దగల పూర్వము మహాపట్టణమై యిప్పుడు
 సముద్రమున పాడుపడియున్న సప్తాలయస్థా
 నము ఒకటికలదని చెప్పుదురు.

వైద్య బాల శిక్ష - సంవృత్తము.

Dr. B. S. S. S. S.

